

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 10.6.2003
COM(2003) 343 definitief

WERDOCUMENT VAN DE COMMISSIE

Tweede actieplan voor de noordelijke dimensie, 2004-2006

Tweede actieplan voor de noordelijke dimensie, 2004-2006

Het voorliggende document volgt op het in juni 2000 door de Europese Raad van Feira goedgekeurde eerste actieplan voor de noordelijke dimensie, dat eind 2003 afloopt¹. De hoofdttekst geeft een schets van de algemene beginselen en methodiek, de hoofddoelstellingen en prioriteiten, en de mechanismen op basis waarvan de uitvoering van de activiteiten van de noordelijke dimensie zal worden geëvalueerd. Bijlage 1 geeft een gedetailleerd overzicht van de activiteiten die door de partners van de noordelijke dimensie zullen worden uitgevoerd ter verwezenlijking van elk van deze prioriteiten.

Bij de voorbereiding van het tweede actieplan voor de noordelijke dimensie heeft de Commissie haar werkzaamheden gebaseerd op de conclusies van de op 21 oktober 2000 in Luxemburg gehouden ministersconferentie over de noordelijke dimensie, en met name op de *Richtsnoeren voor een nieuw actieplan*², als goedgekeurd door deze conferentie en de EU-Raad Algemene zaken en buitenlandse betrekkingen op 22 oktober 2002. Dit tweede actieplan behelst de gezamenlijke inspanningen van een groot aantal partners van de noordelijke dimensie. Daarbij heeft de Commissie zich gebaseerd op een overlegproces waarin de bijdragen van EU-lidstaten en partnerlanden, van het Europees Parlement en het Europees Economisch en Sociaal Comité en van regionale organen en geassocieerde organisaties zijn gebundeld.

Deze gezamenlijke inspanningen hebben zich vertaald in het tweede actieplan, dat de nadruk legt op complementariteit, subsidiariteit en synergie tussen alle partners van de noordelijke dimensie. De effectiviteit van deze interactie zal van cruciaal belang zijn voor de realisering van onze gemeenschappelijke doelstellingen en voor het welslagen van de noordelijke dimensie in de komende jaren.

1. DE VISIE VAN DE NOORDELIJKE DIMENSIE

Vier jaar na de start tijdens de Europese Raad van Helsinki in december 1999, is de noordelijke dimensie thans het zichtbare bewijs van een effectieve regionale samenwerking die bijdraagt tot het algemeen welzijn van de Europese Unie en aangrenzende regio's.

De noordelijke dimensie biedt een gemeenschappelijk kader voor de bevordering van beleidsdialoog en concrete samenwerking. Het begrip noordelijke dimensie beslaat een breed en uiteenlopend geografisch gebied dat reikt van het Arctische gebied en het gebied ten zuiden hiervan tot de zuidelijke kusten van de Baltische regio, en van Noordwest-Rusland in het oosten tot IJsland en Groenland in het westen. De toegevoegde waarde ervan ligt in de synergie en samenhang die daardoor wordt gecreëerd voor de activiteiten die door alle partners worden uitgevoerd.

De noordelijke dimensie is een initiatief onder leiding van de EU. Het welslagen ervan zal afhangen van de actieve deelname van alle betrokken actoren op nationaal, regionaal of lokaal niveau, zowel in het bedrijfsleven als maatschappelijke organisaties in het algemeen. Het hoofddoel van het voorliggende actieplan is dan ook een duidelijk operationeel kader te

¹ *Actieplan voor de noordelijke dimensie met buitenlands en grensoverschrijdend beleid van de Europese Unie 2000-2003*, 9401/00, 14 juni 2000; te vinden op: http://europa.eu.int/comm/external_relations/north_dim/ndap/06_00_en.pdf.

² *Richtsnoeren voor een nieuw actieplan – Conclusies van het voorzitterschap over de toekomst van het beleid van de Europese Unie voor de noordelijke dimensie*, Luxemburg, 21 oktober 2002; te vinden op: http://europa.eu.int/comm/external_relations/north_dim/doc/guidelines02.pdf.

bieden voor allen die zijn betrokken bij de noordelijke dimensie, en strategische doelen, prioriteiten en concrete activiteiten te formuleren. Deze dienen in een geest van samenwerking te worden nagestreefd op basis van deelname door alle betrokkenen, subsidiariteit en complementariteit, met een effectieve werkverdeling en algemene coördinatie en monitoring.

Hechte fundamenten voor dit werk zijn reeds gelegd met het eerste actieplan, waarin de Europese Commissie een spilfunctie vervulde bij de uitvoering, en waarbij de EU-lidstaten, partnerlanden, regionale organen, maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven en onderzoeksinstellingen allemaal belangrijke activiteiten hebben uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan de algemene doelstellingen van het actieplan.

Vooruitziend zal de noordelijke dimensie van steeds groter belang worden in de context van de uitbreiding van de EU; de succesvolle afronding van de toetredingsonderhandelingen en de ondertekening van het Toetredingsverdrag met tien kandidaat-lidstaten, met inbegrip van die welke rechtstreeks betrokken zijn bij de noordelijke dimensie, luiden een nieuwe fase voor de noordelijke dimensie in. Dit wordt extra belicht in de recente mededeling van de Commissie “De grotere Europese nabuurschap”³. De noordelijke dimensie kan een belangrijke bijdrage leveren aan de vormgeving van het nieuwe nabuurschapbeleid van de Unie op basis van gemeenschappelijke belangen en een gemeenschappelijke agenda voor de uitgebreide Unie en haar buurlanden.

De Europese Commissie blijft de activiteiten van de noordelijke dimensie steunen via bestaande communautaire programma’s, en blijft zich inzetten voor een betere samenhang en interoperabiliteit van de verschillende instrumenten die de Gemeenschap voor dit doel ter beschikking staan. De kracht van de noordelijke dimensie zal liggen in het gecombineerde effect van de activiteiten van alle partners, waaronder EU-lidstaten en partnerlanden, internationale financiële instellingen, regionale organen en de particuliere sector. De financierings- en coördinatiemethoden die worden toegepast voor het milieupartnerschap van de noordelijke dimensie zijn een nuttig model voor andere belangrijke sectoren van de noordelijke dimensie, en waarborgen een voldoende inzet van alle belanghebbenden.

Door informatievoorziening over de verrichtingen en resultaten van de noordelijke dimensie tussen de partners zullen duplicatie en overlapping worden voorkomen, kunnen tekortkomingen worden geconstateerd en beste werkwijzen worden overgenomen. De Commissie is bereid deze informatie samen te stellen en onder alle belanghebbenden te verspreiden, maar een effectieve informatie-uitwisseling zal afhangen van de bijdragen van alle partners.

2. HET ACTIEPLAN VOOR 2004-2006: ALGEMENE DOELSTELLINGEN EN PRIORITAIRE SECTOREN

De uitbreiding van de Europese Unie zal gevolgen hebben voor de regio die onder de noordelijke dimensie valt. Het actieplan is dan ook gericht op de mogelijkheden en uitdagingen van deze historische gebeurtenis om er mede voor te zorgen dat de regio als geheel daarvan profiteert. In dit verband is een geïntensiveerde interactie tussen Rusland en de EU op alle niveaus van wezenlijk belang.

³ *De grotere Europese nabuurschap: een nieuw kader voor de betrekkingen met de oostelijke en zuidelijke buurlanden*, COM(2003)104 def., 11 maart 2003; te vinden op: http://europa.eu.int/comm/external_relations/we/doc/com03_104_en.pdf.

Het voorliggende actieplan heeft betrekking op een vijftal brede prioritaire sectoren:

- economie, bedrijvigheid en infrastructuur;
- menselijk potentieel, onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en gezondheidszorg;
- milieu, nucleaire veiligheid en natuurlijke hulpbronnen;
- grensoverschrijdende samenwerking en regionale ontwikkeling;
- justitie en binnenlandse zaken.

Ook besteedt de noordelijke dimensie bijzondere aandacht aan regio's met specifieke behoeften, zoals Kaliningrad en de Arctische regio.

Het actieplan houdt rekening met internationaal erkende beginselen van duurzame ontwikkeling, 'good governance', transparantie en participatie, gelijkheid van mannen en vrouwen, de rechten van minderheden en de bescherming van autochtone bevolkingsgroepen⁴.

Overeenkomstig de *Lissabon-strategie* van de EU moedigt het actieplan de vaststelling van elkaar versterkend beleid door alle betrokken partners aan op het gebied van werkgelegenheid en op economisch en sociaal gebied⁵.

3. SPECIFIEKE PRIORITEITEN EN DOELSTELLINGEN, 2004-2006

3.1. ECONOMIE, BEDRIJVIGHEID EN INFRASTRUCTUUR

De belangrijkste doelstellingen die de noordelijke dimensie zich in deze sector heeft gesteld voor de middellange en lange termijn zijn een betere marktintegratie, sterkere economische betrekkingen met de Russische Federatie en de totstandbrenging van een moderne infrastructuur. Te dien einde zijn er specifieke prioriteiten vastgesteld met betrekking tot:

- handel, investeringsbevordering en bedrijfssamenwerking;
- infrastructuur, met inbegrip van energie, vervoer, telecommunicatie en informatiemaatschappij.

3.1.1. Handel, investeringsbevordering en bedrijfssamenwerking

De hoofdprioriteit voor de periode 2004-2006 is duurzame en permanente economische groei in de regio van de noordelijke dimensie te bewerkstelligen. De economische mogelijkheden

⁴ Recente documenten van de Commissie over deze vraagstukken zijn onder andere:
- *Duurzame ontwikkeling in Europa voor een betere wereld: een strategie van de Europese Unie voor duurzame ontwikkeling*, COM(2001)264 def., 15 mei 2001, te vinden op:
http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/cnc/2001/com2001_0264en01.pdf;
- *Europese governance – een witboek*, COM(2001)428 def., 25 juli 2001, te vinden op:
http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/cnc/2001/com2001_0428en01.pdf;
- *Naar een communautaire raamstrategie inzake de gelijkheid van mannen en vrouwen (2001-2005)*, COM(2000)335 def., 7 juni 2000, te vinden op:
http://europa.eu.int/comm/employment_social/equ_opp/strategy/com2000_335_en.pdf;
- *Verslag van de Commissie aan de Raad – Toetsing van de vorderingen bij de samenwerking met autochtone bevolkingsgroepen*, COM(2002)291 def., 11 juni 2002.

⁵ De tijdens de Europese Raad van Lissabon van maart 2000 goedgekeurde *Europese werkgelegenheidsstrategie* is bedoeld om de Europese Unie in staat te stellen “*de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld te worden die in staat is tot duurzame economische groei met meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang*”. Meer informatie hierover is te vinden op:
http://europa.eu.int/comm/employment_social/employment_strategy/index_en.htm

die ontstaan door de uitbreiding van de Unie moeten volledig worden benut. Aan weerszijden van de toekomstige grens van de EU moet een gunstig bedrijfsklimaat worden ontwikkeld, onder meer door de doorvoering van economische hervormingen in de Russische Federatie en Russische inspanningen om te integreren in de internationale economie (via toetreding tot de WTO) en in de economie van de EU (via het initiatief van de gemeenschappelijke Europese economische ruimte).

Er zullen verdere inspanningen worden geleverd om technische en andere handels- en investeringsbelemmeringen op te heffen, om eerlijke concurrentie tussen ondernemers te bevorderen en om een transparante financiële sector te helpen ontwikkelen. Bijzondere aandacht dient te worden besteed aan KMO's, met name in Rusland, om deze bedrijven ten volle te laten profiteren van de kansen die worden geboden door de EU-markt. De huidige inspanningen voor een snelle ontwikkeling van grensovergangen en ter bestrijding van de corruptie zullen worden voortgezet.

Er dienen maatregelen te worden genomen om investeringen te stimuleren, daarbij rekening houdend met de rol die buitenlandse investeringen kunnen spelen en met de noodzaak om juist dat soort investeringen aan te trekken die kunnen zorgen voor een optimale ontwikkeling en innovatie. De perceptie van de Oostzeeregio als een "gezamenlijk investeringsgebied" dient te worden ondersteund.

Bedrijfsamenwerking, handel en economie dienen zich te ontwikkelen met volledige inachtneming van de internationaal erkende beginselen van duurzame ontwikkeling in hun ecologische, sociale en economische dimensie. Dit geldt tevens voor genderaangelegenheden en de bescherming van mensenrechten.

Een verdere effectieve tenuitvoerlegging van hiermee samenhangende steunmaatregelen, in het bijzonder via EU-programma's zoals Tacis en Interreg en via bilaterale en regionale samenwerkingsprogramma's, zal in dit verband een belangrijke rol moeten spelen.

Om de bovengenoemde prioriteiten te helpen aanpakken zullen de partners van de noordelijke dimensie dan ook de volgende hoofddoelstellingen (met de in de bijlagen genoemde specifieke activiteiten) trachten te realiseren:

- *Het verbeteren van het bedrijfsklimaat, het slechten van technische en andere handels- en investeringsbarrières en het bevorderen van bedrijfsamenwerking in de gehele regio.*
- *Het ondersteunen van economische hervormingen en convergentie van de regelgeving in Rusland om de transparantie en voorspelbaarheid van handelsbetrekkingen te verbeteren.*
- *Het bevorderen van kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's), voornamelijk Russische KMO's, en de aanpassing van deze sector aan de Europese markt. De partners van de noordelijke dimensie zullen streven naar een betere toegang van KMO's tot kapitaal, zullen de uitwisseling van beste werkwijzen en opleidingen stimuleren, en zullen vaardigheden op het gebied van onder meer bedrijfsvoering en een betere kennis van de regelgeving bevorderen.*
- *Het ondersteunen van industriële ondernemingen in hun streven naar duurzamere productie om de economische resultaten te verbeteren en tegelijkertijd de milieuproblematiek aan te pakken en sociaal-economische kansen te scheppen voor de autochtone bevolkingsgroepen van de regio.*

- *Het bevorderen van de handelsrelaties en economische betrekkingen door verbetering (of invoering) van een geïntegreerd grensbeheer. De douaneafhandeling bij grensovergangen dient, voorzover het goederen betreft, te worden teruggebracht tot maximaal twee uur. De partners van de noordelijke dimensie kunnen deze doelstelling met name realiseren door de convergentie van douanewetgeving aan te moedigen, door bestrijding van de corruptie en door de modernisering van de infrastructuur van grensovergangen en de rationalisering van procedures aan de grens.*

3.1.2. Energie

Het gebied van de noordelijke dimensie is rijk aan natuurlijke hulpbronnen, biedt een enorm potentieel voor energieproductie en -levering, en heeft een uniek milieu dat vooral kwetsbaar is voor vervuiling of andere neveneffecten van niet duurzame ontwikkeling.

Er moet infrastructuur worden ontwikkeld om de energielevering aan het Europese vasteland beter veilig te stellen. Activiteiten als de verdere ontwikkeling en integratie van energiemarkten, de versterking van de energiedialoog tussen de EU en Rusland, de ontwikkeling van energiebronnen op een milieuvriendelijke wijze en de bevordering van energie-efficiëntie en -besparing dienen deel uit te maken van het gezamenlijke energiebeleid. Dit energiepartnerschap is er in beginsel op gericht de energielevering aan de EU beter veilig te stellen en de investeringsomstandigheden in de Russische energiesector te verbeteren om de infrastructuur te moderniseren, energie-efficiënte, milieuvriendelijke technologieën te bevorderen en het energiebehoud in Rusland te verbeteren.

Om de bovengenoemde prioriteiten aan te pakken zullen de partners van de noordelijke dimensie dan ook de volgende hoofddoelstellingen (met de in de bijlagen vermelde specifieke activiteiten) trachten te realiseren:

- *Het ontwikkelen van de netwerken voor het transport van elektriciteit en aardgas in de regio van de noordelijke dimensie, waarmee wordt bijgedragen aan de concurrerende werking van de interne energiemarkt van de EU en aan het veilig stellen van de energielevering in geheel Europa. De partners van de noordelijke dimensie zullen streven naar een betere coördinatie van de energieproductie en -levering en naar volledige integratie van de toetredende landen in het prioriteitenkader van de EU voor energietransport en in een gemeenschappelijke Europese energiemarkt.*
- *Om de ontwikkeling en exploitatie van energiebronnen efficiënter en milieuvriendelijker te maken, trachten de partners van de noordelijke dimensie eveneens een veilig energietransport te waarborgen, wordt onderzoek verricht naar de mogelijkheden voor een verhoogd gebruik van hernieuwbare energie, en wordt een kader gecreëerd om flexibele mechanismen in het kader van het Kyoto-protocol te beproeven in de Oostzeeregio.*
- *De Europese Unie en de Russische Federatie blijven streven naar versterking van de energiedialoog tussen de EU en Rusland⁶, die tijdens de in oktober 2000 plaatsgevonden topontmoeting tussen de EU en Rusland van start is gegaan met als doel de samenwerking op energiegebied te verbeteren.*

⁶ *Het energiepartnerschap tussen de EU en Rusland:*
http://europa.eu.int/comm/energy_transport/en/lpi_en_3.html.

3.1.3. Vervoer

De verbetering van de vervoersinfrastructuur in het gebied van de noordelijke dimensie is van cruciaal belang voor de economische ontwikkeling van de regio. De kernprioriteiten zijn de ontwikkeling van een multimodaal vervoerssysteem dat betere verbindingen binnen de regio en met de buurlanden biedt, de vormgeving van een milieuvriendelijke, geïntegreerde vervoers- en communicatiemarkt, de bevordering van een efficiënt gebruik van bestaande infrastructuur, en de uitbreiding van het pan-Europese vervoersnetwerk in partnerlanden. De veiligheid binnen alle vervoerstakken, met name de veiligheid op zee, moet worden verhoogd, onder meer door ondersteunend wetenschappelijk onderzoek.

Om de bovengenoemde prioriteiten te helpen aanpakken zullen de partners van de noordelijke dimensie dan ook de volgende hoofddoelstellingen (met de in de bijlagen vermelde specifieke activiteiten) trachten te realiseren:

- *Het wegnemen van belemmeringen en knelpunten in de regio van de noordelijke dimensie, en het tegelijkertijd vormgeven van een milieuvriendelijk vervoersnetwerk dat integratiemogelijkheden biedt voor toetredende landen. De basis voor deze werkzaamheden ligt in de door de Commissie herziene richtsnoeren voor het Trans-Europese vervoersnetwerk (TEN-T) en het witboek van de Commissie inzake het Europese vervoersbeleid tot het jaar 2010⁷.*
- *Het verhogen van de veiligheid binnen alle vervoerstakken. Met name wordt hoge prioriteit toegekend aan de veiligheid op zee om het mariene milieu te beschermen tegen ongevallen die een bedreiging vormen voor de zee en de ecosystemen van de kustgebieden, en voor het sociaal-economisch bestaan van de betrokken bevolking. Wetenschappelijk onderzoek dient ter ondersteuning van deze activiteiten.*

3.1.4. Telecommunicatie en informatiemaatschappij

Informatie- en communicatietechnologie (ICT) speelt de komende jaren een cruciale rol bij de ontwikkeling van een welvarende en duurzame noordelijke-dimensieregio. Deze regio kan zich ontwikkelen tot een leidende kenniseconomie, met name door follow-up van het in 2001 gestarte actieplan voor de noordelijke edimensie.

Om de bovengenoemde prioriteiten te helpen aanpakken zullen de partners van de noordelijke dimensie dan ook de volgende hoofddoelstellingen (met de in de bijlagen vermelde specifieke activiteiten) trachten te realiseren:

- *Het bevorderen van een gecoördineerde ontwikkeling van netwerken en diensten op het terrein van telecommunicatie en de informatiemaatschappij in de regio van de noordelijke dimensie, met inbegrip van het regelgevend en bestuurlijk kader. Een gecoördineerde inspanning dient te worden geleverd ter ondersteuning van de zich ontwikkelende ICT-sector in Noordwest-Rusland om te helpen voorkomen dat er een technologische en infrastructurele kloof ontstaat.*
- *Gelet op het belang van de ICT-sector bij het helpen compenseren van nadelen van de regio zoals de grote afstanden en het ongunstige klimaat, getroosten de partners van de*

⁷ *Het Europese vervoersbeleid tot het jaar 2010: tijd om te kiezen*, COM(2001)370 def., 12 september 2001, te vinden op: http://europa.eu.int/comm/energy_transport/en/lb_en.html.

noordelijke dimensie zich alle inspanningen om de overgang van de regio naar een informatiemaatschappij te bespoedigen om betere leefomstandigheden en toegang tot een moderne dienstverlening, waaronder elektronische medische dienstverlening en e-learning, te waarborgen.

3.2. MENSELIJK POTENTIEEL, ONDERWIJS, WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK EN VOLKSGEZONDHEID

De regio van de noordelijke dimensie heeft een bijzonder groot menselijk en wetenschappelijk potentieel. De toekomst van het gehele gebied, inclusief de Arctische regio, en het sociale welzijn en de economische groei van de regio zullen in belangrijke mate afhangen van de ontwikkeling van dit potentieel.

3.2.1. Menselijk potentieel en werkgelegenheid, onderwijs/opleiding en cultuur

Om het omvangrijk menselijk en wetenschappelijk potentieel van de regio te helpen mobiliseren, is het de hoofddoelstelling prioritaire aandacht te schenken aan capaciteitsopbouw, onderwijs en opleiding/herscholing, wetenschappelijk onderzoek en gezondheidszorg. Verouderde kwalificaties en vaardigheden dienen te worden afgestemd op moderne technologische eisen. Studenten en onderzoekers moeten de hun geboden kansen maximaal kunnen benutten, in het bijzonder door de bevordering van universitaire uitwisselingen en het gebruik van virtuele onderwijsfaciliteiten voor verdere, duurzame economische groei.

De culturele ontwikkeling (inclusief het culturele toerisme) dient te worden versterkt door initiatiefnemende en coördinerende nationale, regionale en lokale overheden, NGO's, particuliere ondernemingen en maatschappelijke organisaties voor het behoud van het cultureel erfgoed en de bevordering van culturele diversiteit.

Om de bovengenoemde prioriteiten te helpen aanpakken zullen de partners van de noordelijke dimensie dan ook de volgende hoofddoelstellingen (met de in de bijlagen vermelde specifieke activiteiten) trachten te realiseren:

- Het bevorderen van een “kennisregio” via gezamenlijke projecten, netwerkactiviteiten en mobiliteit op het gebied van onderwijs en opleiding, onderzoek, cultuur en jeugd, en door afgelegen gebieden van informatie te voorzien en opleidingsmogelijkheden te bieden via internet en andere instrumenten.*
- Het bevorderen van een dialoog waardoor de regio zich kan ontplooien als een dynamisch en open cultureel gebied, de bevolking zich bewust wordt van het cultureel erfgoed en de lokale en regionale ontwikkeling wordt bevorderd.*

3.2.2. Wetenschappelijk onderzoek

Wetenschappelijk onderzoek is van vitaal belang voor de ontplooiing van de regio. Het hoofddoel is te waarborgen dat onderzoek effectief wordt gecoördineerd en oog heeft voor de gevolgen van de huidige economische, ecologische, politieke en sociale veranderingen in de regio. De samenwerking tussen ondernemingen, universiteiten en de wetenschappelijke gemeenschap dient te worden geïntensiveerd om het creëren van werkgelegenheid te bevorderen.

Het voorliggende actieplan ondersteunt dan ook de bevordering van wetenschappelijk onderzoek in het gebied van de noordelijke dimensie. Het accent ligt daarbij op

klimaatverandering en de economische, sociale en ecologische effecten van klimaatwisseling en -verandering.

Specifieke aandacht dient te worden geschonken aan onderzoek in verband met de ontwikkeling van infrastructuur en materialen die geschikt zijn voor gebruik in ongunstige klimaatomstandigheden, de verbetering van een milieuverantwoorde exploratie-, winnings- en vervoerstechnologie voor fossiele energie en mineralen, de ontwikkeling van adequate vervoersbeleidsmaatregelen en -technologieën en de analyse van sociaal-economische en ecologische veranderingen in de gehele regio. Bij de formulering van onderzoeksbeleid en -projecten is het van belang niet alleen overleg te voeren met de verschillende wetenschappelijke onderzoeksinstellingen, maar ook met organen als de Arctische Raad en de Euro-Arctische Raad voor de Barentssee.

Om de bovengenoemde prioriteiten te helpen aanpakken zullen de partners van de noordelijke dimensie dan ook de volgende hoofddoelstellingen (met de in de bijlagen vermelde specifieke activiteiten) trachten te realiseren:

- *Het verbeteren van de communicatie en informatie-uitwisseling tussen alle sectoren van de wetenschappelijke gemeenschap in Rusland en in de uitgebreide EU, waarbij jonge onderzoekers moeten worden gestimuleerd tot participatie. Daardoor zal de informatievoorziening aan de gehele wetenschappelijke gemeenschap in de regio verbeteren en zal een mechanisme worden gecreëerd om de samenwerking tussen de vele wetenschappelijke instellingen en universiteiten in het Noorden te stimuleren.*
- *Het versterken van onderzoek en technologische ontwikkeling, met name in sectoren die in verband staan met klimaatverandering, milieubescherming, duurzaam beheer en gebruik van natuurlijke hulpbronnen, veiligheid en zekerheid van de energievoorziening, en sociale en economische ontwikkeling in de regio.*

3.2.3. Volksgezondheid

Er dient hoge prioriteit te worden toegekend aan de bestrijding van overdraagbare ziekten (vooral tuberculose en HIV/aids) in Noordwest-Rusland en de toetredende landen. Ook problemen met betrekking tot de volksgezondheid en het sociaal welzijn dienen te worden aangepakt, zoals drugsgebruik, alcoholisme en andere verschijnselen die verband houden met de levensstijl. De samenleving als geheel dient actief betrokken te zijn bij de bevordering van de gezondheid en een gezonde levensstijl. Verbetering van de internationale samenwerking op alle niveaus is een elementaire voorwaarde voor de realisering van dergelijke doelstellingen, onder meer middels de totstandbrenging van een partnerschap met de noordelijke dimensie op het gebied van volksgezondheid en sociaal welzijn⁸.

Voor de oplossing van deze problematiek zullen activiteiten worden ontwikkeld overeenkomstig de EU-strategie voor volksgezondheid (het EU-programma 2003-2008 voor volksgezondheid⁹) en de aanbevelingen die tijdens het op 10 juni 2002 te Sint-Petersburg

⁸ Een definitief besluit over de totstandbrenging van een dergelijk partnerschap zal tijdens een bijeenkomst op hoog niveau worden genomen. Deze bijeenkomst zal in Noorwegen in oktober 2003 worden georganiseerd. Meer informatie over dit initiatief is beschikbaar op:

www.stakes.fi/ndpartnership

⁹ Besluit nr. 1786/2002/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 september 2002 tot vaststelling van een *communautair actieprogramma op het gebied van de volksgezondheid (2003-2008)*; te vinden op: http://europa.eu.int/comm/health/ph_programme/programme_en.htm.

gehouden vierde topperleg tussen de Baltische staten zijn goedgekeurd over de dreiging van overdraagbare ziekten.¹⁰

Om de bovengenoemde prioriteiten te helpen aanpakken zullen de partners van de noordelijke dimensie dan ook de volgende hoofddoelstellingen (met de in de bijlagen vermelde specifieke activiteiten) trachten te realiseren:

- *Het hoofd bieden aan de uitdagingen die worden gesteld door belangrijke overdraagbare ziekten, met name tuberculose en HIV/aids. Bijzondere aandacht zal worden besteed aan gezondheidsproblemen bij kinderen en jongeren, waarbij men zich tevens richt op de sociale en economische oorzaken van deze ziekten.*
- *Het verbeteren en verbreden van de internationale samenwerking op het gebied van de volksgezondheid, mede om vat te krijgen op de sociale factoren die bepalend zijn voor gezondheidsproblemen, het vaststellen van de invloed die het milieu heeft op de gezondheid van de bevolking, en het structureel hervormen van de gezondheidsdiensten in de regio als geheel.*

3.3. MILIEU, NUCLEAIRE VEILIGHEID EN NATUURLIJKE HULPRONNEN

3.3.1. Milieu

Het is alom bekend dat de regio te kampen heeft met immense milieuproblemen. Dit geldt ook voor specifieke factoren als de bijzonder ernstige gevolgen van klimaatverandering in het hoge noorden en de negatieve gevolgen van vervuiling voor het kwetsbare mariene ecosysteem en het Arctisch gebied.

Geen enkel land en geen enkele organisatie kan zelf het hoofd bieden aan deze grensoverschrijdende problematiek. Een gezamenlijk en gecoördineerd optreden is essentieel, zowel op het punt van de convergentie van milieunormen en -beleidsmaatregelen als op het punt van de financiering van gezamenlijke samenwerkingsactiviteiten. Het milieupartnerschap van de noordelijke dimensie is een goed voorbeeld van hoe urgente problemen effectief gezamenlijk kunnen worden aangepakt. Bij deze activiteiten dienen de partners van de noordelijke dimensie zich volledig rekenschap te geven van de monitoringverslagen van de Europese Unie, HELCOM, Oostzee 21 en de Arctische Raad.

Om de bovengenoemde prioriteiten te helpen aanpakken zullen de partners van de noordelijke dimensie dan ook de volgende hoofddoelstellingen (met de in de bijlagen vermelde specifieke activiteiten) trachten te realiseren:

- *Het versterken van de dialoog tussen de EU en Rusland over milieuaangelegenheden in het kader van de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst, en de uitvoering van activiteiten voor de volledige naleving van internationale milieuverdragen.*
- *De controle op en verwijdering van milieuvervuilende stoffen in de gehele regio, voornamelijk chemische stoffen, persistente organische verontreinigende stoffen (POP's), zware metalen en toxisch en stedelijk afval in binnenwateren, het Arctisch gebied en de*

¹⁰ Verklaring afgelegd tijdens het vierde topperleg tussen de Baltische staten over de dreiging van infectieziekten, Sint-Petersburg, 10 juni 2001; te vinden op: http://www.cbss.st/documents/meetingshead_government/stpetersburg2002/.

regio's van de Barentssee en de Oostzee. Ook zal bijzondere aandacht worden besteed aan het probleem van luchtverontreiniging en de bevordering van schonere productiesystemen.

- *Het volledig gebruik maken van multilaterale financieringsmechanismen zoals het milieupartnerschap van de noordelijke dimensie en het Noordse milieuontwikkelingsfonds.*

3.3.2. Nucleaire veiligheid

De immense problematiek van de opslag en verwijdering van kernafval in de regio van de noordelijke dimensie, met name in Noordwest-Rusland, baart grote zorgen (het betreft onder meer afgewerkte splijtstof van uit de vaart genomen onderzeeërs en ijsbrekers, inadequate of ontbrekende opslagfaciliteiten en andere afvalstoffen zoals gemengde en vloeibare afvalstoffen).

Zorgen voor een veilig gebruik van kernenergie en een veilig beheer van afgewerkte splijtstof en radioactief afval is een prioriteit in het gebied van de noordelijke dimensie. De belangrijkste problemen betreffen de behoefte aan veilige opslagfaciliteiten voor afgewerkte splijtstof van ijsbrekers en van door kernenergie aangedreven onderzeeërs, het beheer van een grote en uiteenlopende hoeveelheid radioactief afval, waaronder gemengde en vloeibare afvalstoffen, en het beheer van onderzeeërs die uit de vaart zijn genomen. Een ander probleem in de regio is de tijdige sluiting en ontmanteling van kernreactors “die een risico vormen”. De hoofddoelstelling is het bereiken van een adequaat veiligheidsniveau in de gehele regio.

Het voorliggende actieplan ondersteunt dan ook een hechte multilaterale samenwerking tussen nationale autoriteiten, ook in de vorm van wettelijke initiatieven als de overeenkomst over het multilateraal nucleair milieuprogramma in de Russische Federatie. Daaronder valt ook de effectieve en tijdige uitvoering van projecten via het nucleaire programma van het steunfonds voor het milieupartnerschap van de noordelijke dimensie, alsmede verbeterde monitoringprocedures en een effectieve informatie-uitwisseling over en expertise voor het beheer van nucleair materiaal.

Om de bovengenoemde prioriteiten te helpen aanpakken zullen de partners van de noordelijke dimensie dan ook de volgende hoofddoelstellingen (met de in de bijlagen vermelde specifieke activiteiten) trachten te realiseren:

- *Het onmiddellijk uitvoeren van projecten via het nucleaire programma van het steunfonds voor het milieupartnerschap van de noordelijke dimensie zodra de overeenkomst tot instelling van een multilateraal nucleair milieuprogramma in de Russische Federatie (Multilateral Nuclear Environmental Programme in the Russian Federation, MNEPR) is getekend. Prioriteit zal worden verleend aan het beheer van afgewerkte splijtstof en kernafval en de ontmanteling van kerncentrales en onderzeeërs.*
- *Het verbeteren van de monitoring en bescherming van het milieu tegen straling door geïntensiverde samenwerking, mede door een betere coördinatie van nationale plannen voor de aanpak van nucleaire veiligheidsincidenten in de regio.*

3.3.3. Natuurlijke hulpbronnen

De regio is rijk aan natuurlijke hulpbronnen, vooral olie, mineralen en hout. Deze hulpbronnen zijn van cruciaal belang voor de economische ontwikkeling van de lokale gemeenschappen, ofschoon ze onder aanzienlijke druk staan. Wil het aanwezig economisch potentieel van de regio op lange termijn worden benut zonder negatieve gevolgen voor het precare milieuevenwicht van de regio of voor de autochtone gemeenschappen die van deze

hulpbronnen afhankelijk zijn, dan is een duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen van vitaal belang.

Om de bovengenoemde prioriteiten te helpen aanpakken zullen de partners van de noordelijke dimensie dan ook de volgende hoofddoelstellingen (met de in de bijlagen vermelde specifieke activiteiten) trachten te realiseren:

- *Helpen waarborgen dat de noordelijke en Arctische ecosystemen en hun biodiversiteit intact en levenskrachtig blijven en kunnen blijven voorzien in de menselijke sociaal-economische behoeften, alsmede het stimuleren van een verantwoord en duurzaam gebruik van bossen en visbestanden met de actieve participatie van lokale actoren, gemeenschappen, KMO's en autochtone bevolkingsgroepen in het besluitvormingsproces.*

3.4. GRENDOVERSCHRIJDENDE SAMENWERKING

Grensoverschrijdende samenwerking moet bijdragen aan de bevordering van regionale economische ontwikkeling en integratie van de gehele regio van de noordelijke dimensie. De verantwoordelijkheid voor het initiëren van samenwerking tussen aan elkaar grenzende regio's op basis van een authentiek partnerschap ligt voornamelijk bij de regio's zelf. Deze samenwerking dient zo efficiënt mogelijk te worden ondersteund via de betreffende financiële instrumenten van de EU. Ook er is behoefte aan coördinatie tussen EU-fondsen en bilaterale fondsen om in het gebied van de noordelijke dimensie de samenwerking over de grens met Rusland te bevorderen.

De verschillende regelingen voor grensoverschrijdende samenwerking in de regio, met inbegrip van Euro-regio's en de samenwerking tussen Rusland en Litouwen op basis van het *Nida-initiatief*, kunnen de basis leggen voor geïntensiveerde activiteiten die zijn gericht op de grenzen van de landen van de noordelijke dimensie met Rusland.

Om de bovengenoemde prioriteiten te helpen aanpakken zullen de partners van de noordelijke dimensie dan ook de volgende hoofddoelstellingen (met de in de bijlagen vermelde specifieke activiteiten) trachten te realiseren:

- *Het uitvoeren van initiatieven voor grensoverschrijdende samenwerking op prioritaire terreinen als economische en sociale ontwikkeling, milieubescherming, vervoer en telecommunicatie, grensovergangen en grensbeheer, volksgezondheid en culturele uitwisselingen.*
- *Het verbeteren van de coördinatie tussen financieringsprogramma's die worden beheerd door de Europese Unie en door andere bronnen zoals internationale financiële instellingen en de Noordse Raad van Ministers. De Russische Federatie zal zoveel mogelijk worden betrokken bij de medefinanciering van activiteiten. De Europese Commissie zal al het mogelijke doen om de coördinatie van EU-programma's, met name Tacis en Interreg, te verbeteren, waaronder de eventuele formulering van een nieuw instrument voor nabuurschap zoals bedoeld in de mededeling over "De grotere Europese nabuurschap".*
- *Het verder bevorderen van een nauwe betrokkenheid van lokale actoren, gemeenschappen en overheden voor meer subsidiariteit en eigen inbreng van de plaatselijke bevolking bij projecten. Er zullen betere resultaten worden bereikt als wordt voortgebouwd op bestaande voorbeelden van tripartiete samenwerking, en als gebruik wordt gemaakt van de expertise van regionale en subregionale organen zoals het subregionale*

samenwerkingsverband van de Baltische staten, de unie van Baltische steden en de regionale Raad voor de Barentssee.

- *Het aanpakken van de belangrijkste uitdagingen waaraan de regio van Kaliningrad het hoofd moet bieden in haar toekomstige ontwikkeling als Russische exclave die wordt omgeven door de Europese Unie. De EU, de Russische Federatie en andere partners zullen samenwerken bij de uitvoering van grensoverschrijdende projecten die verband houden met economische en sociale ontwikkeling, milieuaangelegenheden, gezondheidsvraagstukken, bestrijding van de georganiseerde misdaad, adequate infrastructuur van grensovergangen, en efficiënt grensbeheer.*

3.5. JUSTITIE EN BINNENLANDSE ZAKEN

3.5.1. Bestrijding van de georganiseerde misdaad

De georganiseerde misdaad blijft een groot probleem in de regio, een probleem dat gezamenlijke inspanningen vergt van alle partnerlanden. Gecoördineerde en effectieve actie is noodzakelijk om het hoofd te bieden aan problemen als economische delicten, het witwassen van geld, illegale immigratie en mensenhandel.

Om de bovengenoemde prioriteiten te helpen aanpakken zullen de partners van de noordelijke dimensie dan ook de volgende hoofddoelstellingen (met de in de bijlagen vermelde specifieke activiteiten) trachten te realiseren:

- *Het verbeteren van de coördinatie tussen nationale overheden en de politie om het gebruik van middelen te optimaliseren, concrete operationele maatregelen tussen de EU en Rusland te ontwikkelen, en de samenwerking bij de wetshandhaving effectiever te maken.*
- *Het aanpakken van het probleem van mensen- en drugshandel en de op kinderen en vrouwen gerichte misdaad.*
- *De EU en de Russische Federatie streven naar een snelle en effectieve uitvoering van het actieplan van de EU en Rusland ter bestrijding van de georganiseerde misdaad, en van andere initiatieven voor de integratie van de activiteiten en expertise van de respectieve nationale, regionale en lokale overheden, de bevordering van informatie-uitwisseling en prioriteitstelling, en een betere ondersteuning van misdaadslachtoffers.*

3.5.2. Geïntegreerd grensbeheer

De ontwikkeling van een effectief grensbeheer is van cruciaal belang om te voorkomen dat er nieuwe scheidslijnen ontstaan in Europa. Ook draagt dit bij tot wederzijdse veiligheid, wetnaleving en grensoverschrijdende contacten. Het voorliggende actieplan ondersteunt doelstellingen als bevordering van een veilig en efficiënt beheer van de grens tussen de EU en Rusland, voorkoming van illegaal verkeer en bevordering van legitieme handel en legaal grensverkeer, verkorting van wachttijden, verbetering van infrastructuur en meer samenwerking tussen de betrokken grensautoriteiten, en de harmonisatie van wetgeving, normen en procedures.

De economische aspecten van een verbeterd grensbeheer zijn besproken in de bovenstaande paragraaf 3.1. Daarnaast zullen de partners van de noordelijke dimensie de volgende hoofddoelstellingen (met de in de bijlagen vermelde specifieke activiteiten) trachten te realiseren:

- *Het bestrijden van de illegale immigratie en andere grensoverschrijdende misdaad, alsmede het bevorderen van legitieme handel en legaal grensverkeer door een verbeterd en geïntegreerd grensbeheer.*

3.5.3. Civiele bescherming

Het waarborgen van effectieve normen en procedures voor de openbare veiligheid en deelname aan openbare bestuursprocessen is van bijzonder belang voor de regio van de noordelijke dimensie. Een van de hoofdprioriteiten is de ontwikkeling van een gemeenschappelijke ruimte waarin mensen zich veilig voelen.

Het nieuwe actieplan ondersteunt dan ook de doelstelling de civiele bescherming te verbeteren, met bijzondere nadruk op de regio's van de Oostzee en de Barentssee en een verdere ontwikkeling van het Euro-Baltisch programma.

Het zal van belang zijn een koppeling tot stand te brengen tussen maatschappelijke organisaties en besluitvorming door overheid of bedrijfsleven, de wetgeving te harmoniseren, en ervaring en expertise uit te wisselen op het gebied van veiligheid en crisisbeheer.

Om deze prioriteiten te helpen aanpakken zullen de partners van de noordelijke dimensie dan ook de volgende hoofddoelstellingen (met de in de bijlagen vermelde specifieke activiteiten) trachten te realiseren:

- *Het verbeteren en stimuleren van de convergentie van veiligheidsprocedures, en het tegelijkertijd bevorderen van civiele bescherming, 'good governance' en directe participatie van de bevolking in de projectplanning.*

3.6. ALGEMENE ONDERWERPEN: KALININGRAD EN DE ARCTISCHE REGIO

Zoals hiervoor reeds is opgemerkt, vormen Kaliningrad en de Arctische regio twee sprekende voorbeelden van specifieke regio's met specifieke behoeften. Om te zorgen dat deze behoeften alle aandacht krijgen, worden deze hier besproken als algemene onderwerpen die integraal deel uitmaken van elke hoofdprioriteit van het actieplan.

3.6.1. Kaliningrad

De verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van de Russische *oblast* Kaliningrad ligt uiteraard bij de Russische Federatie. Gezien de bijzondere geografische ligging als een door de Europese Unie omringde Russische exclave, is het evenwel van bijzonder belang om de dialoog en samenwerking tussen Kaliningrad en de naburige partners van de noordelijke dimensie te bevorderen.

Alle vijf prioritaire sectoren binnen de kaders van het voorliggende actieplan zijn van bijzonder belang voor Kaliningrad. De activiteiten van de noordelijke dimensie, of deze nu liggen op het economische vlak of op terreinen als menselijk potentieel, milieu, grensoverschrijdende samenwerking of justitie en binnenlandse zaken, zijn van belang om Kaliningrad ten volle te laten profiteren van de kansen die ontstaan door uitbreiding van de EU.

Op economisch terrein zal bijzondere aandacht worden geschonken aan de opbouw van een verbeterd kader voor handel en investering ter ondersteuning van de bestuurlijke hervorming, ter bevordering van de ontwikkeling van de KMO-sector en de relaties tussen bedrijven, en ter waarborging van een efficiënt grensbeheer. Daarbij ligt het accent eveneens op de

zekerheid van energievoorziening en de verdere ontwikkeling van regionale vervoersnetwerken.

Ook zal de aandacht uitgaan naar steun voor de ontwikkeling van menselijk potentieel, onder meer in de vorm van beroepsonderwijs en bedrijfsopleidingen, uitwisselingen op onderwijsgebied en andere gezamenlijke projecten op het gebied van onderwijs, onderzoek, cultuur en jeugd, alsmede gezamenlijke activiteiten tegen bedreigingen van de volksgezondheid.

Milieuvraagstukken zullen worden aangepakt om bestaande problemen (met name water- en luchtverontreiniging, stedelijk en chemisch afval) op te lossen en om de duurzame ontwikkeling van de regio in de toekomst te helpen waarborgen. Het steunfonds voor het milieupartnerschap van de noordelijke dimensie, alsmede de financiële steun die op bilaterale basis wordt verleend door internationale financiële instellingen en andere partners van de noordelijke dimensie, kunnen bijdragen aan de oplossing van deze problematiek.

Grensoverschrijdende, op Kaliningrad en de naburige regio's van de EU geconcentreerde samenwerking zal van bijzonder belang zijn voor vraagstukken op economisch, sociaal en ecologisch terrein, en voor de bevordering van de tussenmenselijke contacten op lokaal niveau.

Gezamenlijke inspanningen ter bestrijding van de georganiseerde misdaad, smokkel, illegale migratie en mensenhandel moeten de wederzijdse veiligheid en de naleving van wetten waarborgen tot het algemeen nut.

De Europese Commissie heeft reeds een bijzondere inspanning geleverd op veel van deze terreinen, en zet haar activiteiten in versterkte mate voort gedurende de looptijd van het nieuwe actieplan. Zo bevat het indicatieve Tacis-programma voor Rusland voor de periode 2004-2006 een speciaal pakket voor Kaliningrad. Dit pakket is begroot op circa 25 miljoen euro voor deze drie jaar en is vooral gericht op sectoren als bestuurlijke hervorming en bedrijfsontwikkeling, volksgezondheid, onderwijs en grensoverschrijdende samenwerking. Dit alles dient ter aanvulling op de bredere activiteiten die worden uitgevoerd via het nationale Tacis-programma voor Rusland en via het milieupartnerschap van de noordelijke dimensie. Daarvan zal ook Kaliningrad de voordelen ondervinden.

3.6.2. De Arctische regio

De meest noordelijke delen van de regio vragen bijzondere aandacht vanwege de ongunstige klimaatomstandigheden, het kwetsbare milieu, dat steeds meer wordt bedreigd door verontreiniging van verschillende aard, de hoge infrastructuurkosten voor de langeafstandsverbindingen tussen dunbevolkte gebieden, en gezondheidsproblemen bij autochtone bevolkingsgroepen in het hoge noorden.

Alle vijf prioritaire sectoren van het voorliggende actieplan zijn ook relevant voor de Arctische regio, al wordt waarschijnlijk prioriteit verleend aan economisch en menselijk potentieel en het milieu. Het is evenwel van bijzonder belang om een bredere internationale samenwerking op deze terreinen te bevorderen, en daarbij ook partners te betrekken als de VS en Canada, die zich voor vergelijkbare opgaven gesteld zien in hun Arctische regio en het gebied ten zuiden ervan.

Het stimuleren van de economische ontwikkeling van de Arctische regio is van cruciaal belang. Bij deze ontwikkeling dient echter volledige rekenschap te worden gegeven van de

precaire milieusituatie van de regio, en dienen de lokale en autochtone bevolkingsgroepen op alle niveaus bij het besluitvormingsproces te worden betrokken. Kwesties met betrekking tot de infrastructuur zullen van bijzonder belang zijn, vooral waar het gaat om de rol die verbeterde ICT-netwerken kunnen spelen bij het overwinnen van de beperkingen van afstand en klimaat.

Ook is voor de ICT-sector een cruciale rol weggelegd bij het bevorderen van menselijke ontwikkeling door afstandsonderwijs, en bij het stimuleren en in stand houden van de plaatselijke cultuur, de inheemse talen en het cultureel erfgoed. De universiteit van de Arctische regio is een goed voorbeeld van dergelijke initiatieven.

Voor een betere monitoring van het milieu in de Arctische regio en gezamenlijke inspanningen ter bescherming van het Arctische milieu tegen verontreiniging door chemische stoffen, POP's en nucleair afval zal worden voortgebouwd op de onderzoekswerkzaamheden die worden uitgevoerd door de Arctische Raad en de Euro-Arctische Raad voor de Barentssee. De Arctische regio is tevens een belangrijk wereldlaboratorium. De partners van de noordelijke dimensie zullen verdere arbeid op dit terrein stimuleren, onder meer via OTO-programma's van de EU en de Noordse Raad van Ministers.

Veel sectoren in het voorliggende actieplan zijn van bijzonder belang voor Groenland, zoals wordt erkend door de Commissie in een recente mededeling aan de Raad en het Europees Parlement¹¹. Zo nodig en indien van toepassing, dient Groenland te worden betrokken bij de tenuitvoerlegging van dit actieplan via communautaire programma's die voor participatie door Groenland openstaan.

Wat het Noorden in de bredere context betreft, zal de EU bovendien ook haar samenwerking met de VS en Canada voortzetten in het kader van de nieuwe transatlantische agenda¹² met de VS en de gezamenlijke verklaring over noordelijke samenwerking met Canada¹³. Hiermee kan worden bijgedragen aan een gunstige synergie op terreinen als milieu, energie, nucleaire veiligheid, autochtone bevolkingsgroepen en de bevordering van een duurzame ontwikkeling van regio's binnen en nabij de poolcirkel.

4. MONITORING- EN BEOORDELINGSMECHANISMEN

Het brede scala van activiteiten in het kader van het actieplan voor de noordelijke dimensie, en de noodzaak voor alle partners om samen te werken in een geest van complementariteit en subsidiariteit, maakt adequate en tijdige mechanismen voor de monitoring van de voortgang, beoordeling van resultaten en het vaststellen van tekortkomingen hoogstnoodzakelijk. Deze mechanismen zijn alleen effectief als alle betrokken partners hun bijdrage leveren.

Actuele en toegankelijke informatie over de activiteiten en resultaten van de noordelijke dimensie zal ons werk ook zichtbaarder maken voor alle betrokken partners (en voor het publiek als geheel) en maakt het mogelijk duidelijk kenbaar te maken wat er reeds is bereikt

¹¹ Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement – *Evaluatie halverwege van het vierde visserijprotocol tussen de EU en Groenland*, COM(2002)697 van 3.12.2002.

¹² De volledige tekst van de nieuwe transatlantische agenda (NTA), getekend tijdens de op 3 december 1995 te Madrid gehouden topontmoeting tussen de EU en de VS, is te vinden op: http://europa.eu.int/comm/external_relations/us/new_transatlantic_agenda/text.htm.

¹³ De *Gezamenlijke verklaring over de noordelijke samenwerking* is afgelegd tijdens de op 16 december 1999 te Ottawa gehouden topontmoeting tussen de EU en Canada. De *Gezamenlijke verklaring* is te vinden op: http://europa.eu.int/comm/external_relations/canada/summit_12_99/north_cooperation.htm.

en door wie, welke resultaten te verwachten zijn, wat er wordt voorbereid en wat er verder nog moet worden gedaan.

In de context van het eerste actieplan heeft de Europese Commissie reeds een tweetal jaarverslagen uitgegeven over de activiteiten van de noordelijke dimensie¹⁴. Een derde jaarverslag wordt eind 2003 gepubliceerd. Deze documenten zijn van essentieel belang om zowel de EU-Raad als het Europees Parlement in kennis te stellen van de voortgang die wordt geboekt bij de uitvoering van het actieplan voor de noordelijke dimensie, en om deze instellingen volledig te betrekken bij het monitoring- en beoordelingsmechanisme. Andere verslagen, zoals het jaarlijkse voortgangsverslag over de *samenwerking tussen de EU en Canada bij noordelijke kwesties*¹⁵, kunnen eveneens bijdragen aan de algemene beoordeling van de voortgang die is geboekt met specifieke kwesties in de regio van de noordelijke dimensie.

In de verslagen van de Commissie over 2001 en 2002 wordt een alomvattend overzicht gegeven van activiteiten die door de Europese Gemeenschap zijn uitgevoerd ter verwezenlijking van de doelstellingen en prioriteiten van de noordelijke dimensie. Deze verslagen waren echter beperkt, in die zin dat daarin niet integraal verslag werd gedaan van relevante activiteiten van andere partners van de noordelijke dimensie. Het is van belang deze tekortkoming niet te laten voortbestaan tijdens de uitvoering van het tweede actieplan. In overeenstemming met haar algemene coördinerende rol zal de Europese Commissie deze alomvattende jaarverslagen opstellen op basis van de bijdragen die zij van alle partners heeft ontvangen.

Naast deze jaarverslagen (op basis waarvan latere verslagen kunnen worden opgesteld) zal het ook dienstig zijn na te denken over de totstandbrenging van een op internet gebaseerd systeem voor een tijdige bijstelling van de belangrijkste activiteiten. Een dergelijk systeem, waarvan de doeltreffendheid in grote mate afhankelijk zal zijn van de actieve bijdragen van alle partners, kan worden voorbereid in samenhang met de inwerkingtreding van het voorliggende actieplan.

Op basis van deze regelmatige en alomvattende verslaglegging kunnen de partners van de noordelijke dimensie de voortgang en resultaten van het actieplan in het oog houden. Te dien einde zou er een jaarlijkse bijeenkomst van hoge functionarissen kunnen plaatsvinden om de uitvoering van het actieplan en de voortgang tot dat moment te beoordelen en aan te geven waar een extra impuls nodig is. Deze functionarissen zullen tevens politieke richtsnoeren moeten geven voor de uitvoering van het actieplan en de toekomstige ontwikkeling ervan. In dit verband zou de bijeenkomst van hoge functionarissen in 2005 aanbevelingen kunnen doen voor de follow-up van het tweede actieplan, en over de vraagstukken die na 2006 dienen te worden aangepakt.

¹⁴ *Een noordelijke dimensie voor het beleid van de Unie*, document gepresenteerd tijdens de op 9 april 2001 te Luxemburg gehouden ministersconferentie, http://europa.eu.int/comm/external_relations/north_dim/conf/formin2/invent_01.pdf, en het *Jaarlijks voortgangsverslag 2002 over de uitvoering van het actieplan voor de noordelijke dimensie*, werkdocument van de diensten van de Commissie, SEC(2002) 1296, 26.11.2002, http://europa.eu.int/comm/external_relations/north_dim/doc/progprep02.pdf.

¹⁵ Jaarverslagen van de EU en Canada over de samenwerking in noordelijke vraagstukken worden gepubliceerd ingevolge de *Gezamenlijke verklaring van 1999 over noordelijke samenwerking* (zie voetnoot 7). Het meest recente voortgangsverslag over de samenwerking tussen de EU en Canada in noordelijke vraagstukken is goedgekeurd tijdens de op 19 december 2002 te Ottawa gehouden topontmoeting tussen de EU en Canada. Het document is te vinden op: http://europa.eu.int/comm/external_relations/canada/sum12_02/index.htm#3.

Deze jaarlijkse bijeenkomst van hoge functionarissen dient normaliter elk jaar plaats te vinden in het voorjaar, met deelname van vertegenwoordigers van instellingen in de Europese Unie, EU-lidstaten, partnerlanden, regionale organen van de noordelijke dimensie en de internationale financiële instellingen. De deelname van vertegenwoordigers van regionale en lokale overheden, van het bedrijfsleven en van maatschappelijke organisaties dient te worden gestimuleerd.

Met het oog op de brede participatie van maatschappelijke organisaties in de beoordeling van de voortgang die in het kader van het actieplan is geboekt, zou het ook dienstig zijn als het Europees Economisch en Sociaal Comité jaarlijkse fora zou kunnen organiseren over de implementatie van het actieplan, met deelname door vertegenwoordigers van de sociale en economische organisaties die zitting hebben in het Comité. Daarmee zou worden voortgebouwd op de nuttige ervaring van vergelijkbare, in 2001 en 2003 georganiseerde fora. In dezelfde zin zou het waardevol zijn als het EU-Comité van de Regio's regelmatig vergelijkbare fora zou kunnen organiseren waarin vertegenwoordigers van lokale en regionale overheden van de noordelijke dimensie worden bijeengebracht.

ANNEX 1

The Second Northern Dimension Action Plan, 2004-06

Specific activities to be pursued in addressing the priority objectives

set in the Action Plan

The priority objectives to be addressed under the Second Northern Dimension Action Plan are set out in the main text, for each of the five priority sectors included in the Action Plan. This annex, which represents an integral part of the Action Plan, elaborates on these objectives by setting out the specific activities, in terms of both dialogue and cooperation actions, which Northern Dimension partners will pursue in implementing the Action Plan and addressing these priority objectives.

Many of the activities listed here have been proposed by EU Member States, partner countries or regional bodies in the context of the wide consultation process carried out by the Commission from November 2002 to March 2003. Others have been proposed by the Commission, building on and strengthening existing EU dialogues or programmes. The active implementation of these activities, by Northern Dimension partners as a whole or bilaterally, by the different regional bodies and other stakeholders, will ensure that the wide range of issues covered by the Northern Dimension are most effectively addressed.

The list of activities given here should not however be considered as exhaustive, since there are other initiatives under implementation or being developed by individual partners that can also contribute effectively to the achievement of the key Action Plan objectives. It will be important in reviewing progress towards these objectives that all relevant activities are kept in mind.

In the implementation of all the objectives of the Action Plan, a key role will be played by the EU-Russia PCA dialogue, by Community programmes such as Tacis, Phare and INTERREG, and in the future by Structural Funds (also for the new Member States) and by the activities of all Northern Dimension partners, including regional bodies and other stakeholders.

Northern Dimension activities, by priority objective, 2004-06

1. ECONOMY, BUSINESS, INFRASTRUCTURE

1.1. Trade, Investment promotion and business co-operation

To improve the framework conditions required for the establishment of a favourable business climate, including inter alia the removal of technical and other barriers to trade and investment and enhanced networking and co-operation among the business community across the region.

- Continued effective pursuit by the European Union and the Russian Federation of the Partnership and Co-operation Agreement dialogue in fields related to economic reform, regulatory convergence and competition policy. Continued efforts in the framework of the creation of a EU/Russia Common European Economic Space, building on the joint concept which should be agreed by end-2003. This means, inter alia, removal of non-tariff barriers to trade.

To support economic reforms and regulatory convergence in Russia, reinforcing the transparency and predictability of trade relations.

- Enhanced co-operation among all partners to identify and remove obstacles to trade and investment through appropriate studies, benchmarking and reporting.
- Strengthened dialogue, networking and co-operation among the business community across the region (all partners), including notably activities carried out through such bodies as EU-Russian Industrialists' Round Table, the *ScanBelt* project supported by the Nordic Council of Ministers and the *BaltPartenariat* of the Baltic Sea Chambers of Commerce Association.
- Strengthened dialogue, networking and co-operation among consumers' groups and regulatory bodies across the region, building on the work being carried out by the Nordic Council of Ministers.

To promote the creation and development of SMEs, especially Russian SMEs, and their adjustment to the European market. Northern Dimension Partners will work to facilitate SMEs' access to capital, encourage the exchange of best practice and training and promote better knowledge of regulations.

- Continued promotion and development of SMEs on the basis of the European Charter for Small Enterprises, adopted by the Feira European Council in June 2000¹⁶ and the Nordic Charter for Small Innovative Companies, Entrepreneurs and Independent Inventors adopted by the Nordic Ministers of Industry on 7 October 2002.
- Enhanced participation of SMEs and other stakeholders from Member States, acceding countries, Iceland and Norway in the EU Multi-annual Programme for Enterprise and Entrepreneurship in order to improve the business environment and

¹⁶ <http://europa.eu.int/comm/enterprise/enlargement/charter/index.htm>.

implement the European Charter. This must be done through the exchange of best practice and the stimulation of the debate between public authorities and the business community on the most efficient policy tools and measures to foster business development. Through the European Investment Fund it is now possible for financial institutions in Member States and acceding Countries to operate in the sector of risk capital and borrowing to SMEs. Support is provided by the network of Euro-Info Centres, 68 of which presently cover the Northern Dimension region¹⁷.

- Continued support provided to Nordic SMEs by the Nordic Project Fund (*Nopef* – *Nordic Council of Ministers*), through loans and grants for co-financing of feasibility studies aiming at an investment into a new market. During the period 2004 – 2006 *Nopef* will start at least 300 new feasibility studies in Northwest Russia, Estonia, Latvia and Lithuania. The result will be around 120 new investments, especially in Northwest Russia, Estonia, Latvia and Lithuania, but also in Poland and Ukraine. Russia will in 2004-2006 continue to be the main market of *Nopef* with 25% of the feasibility studies.
- Continued support provided by the CBSS Working Group on Economic Co-operation in benchmarking and circulating information on best practice through its Internet gateway system¹⁸.
- Pursuit of the stimulation of competitive and innovative business through projects such as CONNECT, supported by INTERREG until May 2005, involving 25 regional technology transfer agencies in Norway, Germany, Denmark, Sweden, Finland, Estonia, Latvia and Lithuania.

To support industrial enterprises in their moves towards more sustainable production, in order to improve economic performance while addressing environmental concerns and offering socio-economic opportunities to the indigenous peoples of the region.

- Continued financial support to be provided by the Nordic Finance Group, consisting of the Nordic Investment Bank (NIB), the Nordic Environment Finance Corporation (NEFCO), the Northern Development Fund (NDF) and the Nordic Project Fund (*Nopef*) to companies and SMEs working on cleaner production programmes.
- Continued effective implementation of Cleaner Production programmes, such as training courses, introduced in the Russian part of the Barents Euro-Arctic Region, under the supervision of the Barents Euro-Arctic Council and with financial support from NEFCO Revolving Fund for Cleaner Production.
- Pursuit of dialogue and networking by all Northern Dimension partners on economic incentives and eco-efficiency tools, implementation of international conventions and agreements to promote management of environmental issues in industry.

¹⁷ <http://europa.eu.int/comm/enterprise/networks/eic/eic.html>.

¹⁸ www.balticmarket.org.

- Continued implementation of initiatives such as the COMPASS project (Competitive Alternatives for Sustainable Private Sector Investments in the Baltic Sea Region) led by Northern German Laender, with INTERREG funding.
- Strengthened attention to be paid by all Northern Dimension partners to indigenous interests in relation to economic activities, and in particular extractive industry, with a view to protecting inherited rights of self-determination, land rights and cultural rights of indigenous peoples of the region.

To facilitate trade and economic relations along the old and new border of the European Union, through the improvement of integrated border management. Clearance time for border crossings of goods should be reduced to a maximum of two hours. Northern Dimension partners will achieve this objective particularly by encouraging the convergence of custom legislation, by fighting corruption, and through the modernisation of border-crossing infrastructure and the rationalisation of procedures at borders.

- Continued effective implementation of Tacis projects assisting the modernisation of border-crossing points along the border of the enlarged Union.
- Continued construction or modernisation of Polish border-crossings, in particular along the border with the Kaliningrad Oblast. Grzechotki – Mamonovo II border crossing and modernisation of Goldap – Gusev crossing.
- Continued construction or modernisation of Lithuanian border-crossings, in particular along the border with the Kaliningrad Oblast. Border inspection posts constructed with Phare assistance in Kybartai (rail) and Panemune (road).
- Enhanced co-operation between Northern Dimension national administrations, in particular through the Task Force II for Customs Co-operation under the Working Group for Economic Co-operation of the BEAC and the CBSS Working Group for Economic Co-operation, the Baltic Sea Region Border Control Conference (BSR-BCCC), the Baltic Sea Chambers of Commerce Association (BCCA) and the Business Advisory Council (BAC).
- Implementation of projects such as *Telematics in Foreign Trade Logistics and Delivery Management (TEDIM)*, aimed at developing logistics and related information processing in Baltic Sea region. TEDIM development areas relate to border crossing IT procedures, information management on rail and at sea, logistical service networks and harmonising this potential. Participating companies provide project funding, but funding has also been available from EU TEN Transport, INTERREG, Phare and Tacis.
- Strengthened co-operation for the introduction or improvement of integrated border management with the full engagement of all parties involved, according to the methodology of the *Laufzettel* project, developed within the framework of the *Baltic Sea Customs Conference (BSCC)*.

1.2. Energy

To help develop the electricity and natural gas networks in the Northern Dimension region, thus contributing to the competitive operation of the EU internal energy market and to the security of energy supplies across Europe. Northern Dimension partners will work to improve

the co-ordination of energy production and supply, and to achieve full integration of the accession countries in the EU priority axes for energy networks and into a Common European Energy Market.

- Continued efforts by the European Commission to identify the priorities for energy infrastructures. These will be established in the revised Guidelines for Trans-European Energy Networks (TEN-E), to be adopted by the Commission in 2003. The full integration of the accession countries in the EU priority axes for energy networks will be also analysed in the course of 2003, including the increased transportation of oil by pipelines. The Commission's recent Communication on energy policy for the enlarged European Union¹⁹ sets guidelines to face up to the challenges of growing external energy dependence between the EU and its neighbouring countries. It also examines the need to address infrastructure issues on a regional level, to diversify sources of energy, at both geographical and technological level, and to broaden the basis for energy trade in Europe and its adjoining countries.
- Continued preparations for an electricity connection (Power Bridge) between Lithuania and Poland.
- Further encouragement to the development of mutually beneficial regional electricity market, through European Commission participation in the joint committee of Baltic Sea states on electric power industry BALTREL²⁰, on the basis of the 2002 study: "Towards a Common electricity Market in the Baltic Sea region", which presented an analysis of the main issues for the development of an open electricity market in the Baltic Sea region.
- Further encouragement to the work of Baltic Gas with thirteen participating gas companies to further develop the gas pipeline and gas storage infrastructure in the region.
- Enhanced dialogue in the framework of the Baltic Sea Region Energy Co-operation (BASREC), encompassing Denmark, Poland, Germany, Estonia, Latvia, Lithuania, Russia, Finland, Sweden, Norway and Iceland. The European Commission is represented by the Directorate General for Energy and Transport.
- Continued implementation of projects such as BalticCHAIN²¹ (funded by the INTERREG Programme) on provision of legislative information to generate concrete projects and establish structures such as a Project Preparation Fund or Guarantee Agencies.

The European Union and the Russian Federation will continue their work to strengthen the EU-Russia Energy Dialogue²², launched at the EU-Russia Summit of October 2000 with the purpose to improve energy cooperation.

¹⁹ Commission Communication *On the Development of Energy Policy for the Enlarged European Union its neighbours and partner countries*, COM(2003)262 Final of 13 May 2003.

²⁰ BALTREL – Baltic Ring Electricity Co-operation Committee, gathering 18 organisations with operations in 11 countries. For more information : <http://www.baltrel.com/>.

²¹ BalticCHAIN – Baltic Clearing House and Information Network

²² http://europa.eu.int/comm/energy_transport/en/lpi_en_3.html.

- Continued EU-Russia dialogue and implementation of joint projects in the following areas: improvement of the energy legal framework, security of the energy transport networks, new energy transport infrastructure, legal security for long term energy supplies, technology co-operation and energy efficiency.
- Identification and development of opportunities for energy saving initiatives in the Russian Federation using Kaliningrad, Archangelsk and Astrakhan (the latter outside the Northern Dimension region) as pilot regions. A huge potential for energy saving exists in the Russian Federation amounting to an estimated annual saving of 400 Million ton oil equivalent (Mtoe).
- Implementation of the North European Gas Pipeline²³, which is part of one of the EU's TEN-E priority axes and also one of the projects defined as being of "common interest" in the EU-Russia Energy Dialogue. An important element of the North European Gas Pipeline is the possibility of building spur lines, from the main trunk, connecting with the Swedish East Coast close to Stockholm and to the Kaliningrad Oblast. Spur lines to the new Member States should also be taken into consideration.

To ensure that the development and utilisation of energy resources will be made more efficient and environmentally friendly, Northern Dimension partners will also endeavour to ensure safe transportation of energy materials, to explore the possibilities for increased use of renewable energy and to establish a testing ground for flexible mechanisms under the Kyoto Protocol in the Baltic Sea Region.

- Continued attention to be paid to the safe transport of oil by ship from ports at the Baltic Sea, such as, Ventspils in Latvia and Butinge in Lithuania, Primorsk and potentially from Murmansk in Russia. Concrete initiatives to improve the situation are addressed under Maritime Safety (see below). This question will be addressed more globally in the context of the projects of common interest under the EU-Russia Energy Dialogue.
- Continuation of the work of the Energy Efficiency Centres (Murmansk, Kirovsk, Petrozavodsk, and Arkhangelsk), which are also Barents Energy Focal Points. The centres are engaged in a range of promotional and informational activities, and they serve a valuable function as contact points between energy companies, authorities, consultants and lenders.
- Promote and improve the use of wind energy, inter alia through the "Wind Energy in the Baltic Sea Region" INTERREG project, which will run until January 2006, promoted by the Northern German Laender.
- Increased co-operation among all Northern Dimension partners, including local/regional authorities, with a view to establishing a testing ground for flexible mechanisms under the Kyoto Protocol in the Baltic Sea Region as an instrument for deepened energy co-operation, investment and policy co-ordination in the whole area.

²³ The North European Gas Pipeline would bring gas from Northern Russia to Germany and then onwards to the Netherlands and the UK.

1.3. Transport

To address bottlenecks and choke points in the Northern Dimension region, creating at the same time an environmentally friendly transport network integrating accession countries. The basis for such a work will be provided by the Commission revision of the Guidelines for the Trans-European Transport Network (TEN-T) and the Commission White Paper “European Transport Policy for 2010”²⁴.

- Continued work of the *High Level Group*, established by the European Commission and chaired by K. Van Miert (former Vice-President of the Commission), composed of representatives from Member States and Accession countries. The Group will assist the Commission with the preparation of a proposal for a far-reaching revision of the Decision (1692/96) related to the Community priorities for the development of the TEN-T.
- Strengthened integration of accession Countries in the TEN-T system, in accordance to the principles and objectives laid out in a Commission Communication to be issued in 2003.
- Strengthened implementation of *Pan-European Corridors and Areas*, notably Pan-European Corridors I and IA (Helsinki to Warsaw and to Gdansk, via Tallinn, Riga and Kaunas), and Corridor IX (Helsinki to St Petersburg, Moscow and Pskov, Kiev, and on to Chisinau and to Alexandroupolis), as well as the links from Kaliningrad and Klaipeda via Vilnius to Minsk.
- Implementation of the satellite navigation system *Galileo*, which can have a huge potential impact on the transport infrastructure in the Northern Dimension region. The shortcomings of currently available satellite navigation services are accentuated under the particular geographic and demographic conditions of the Northern Dimension countries. Support will have to be given by the European Commission and EU Member States to the implementation of Galileo, designed to overcome these shortcomings and to boost innovation in the region. The system will significantly improve the availability of reliable open and protected navigation services for transport and search and rescue operations. Moreover, Galileo will reduce dependence of critical infrastructures (power generation, banking etc) on time synchronisation services of the GPS system controlled solely by the US government.
- Continued implementation of the 2003-2005 Barents Euro-Arctic Transport Area (BEATA), aimed at producing a series of studies and plans covering coherently the entire Barents Region (forecasts and models of passenger and freight transport). This will eventually lead to a compilation of national transport investment programs that support the regional perspective and elimination of border constraints. The activities will contribute to the development of an efficient, sustainable transport system focusing on the improvement of necessary east-west transport possibilities in the Barents region. Funding provided by

²⁴ *European Transport Policy for 2010: Time to Decide*, COM(2001)370 final, 12 September 2001, available at: http://europa.eu.int/comm/energy_transport/en/lb_en.html.

national and county financial resources and the INTERREG III B programme Baltic Sea Region.

- Promotion of cross-border rail transport, addressing gauge incompatibility through the standardisation of changeable railcar axles. A full-scale, 2-year demonstration project will commence in autumn 2004 on the Finland-Sweden border. When economically feasible, the construction of standard European track gauges (e.g. between the Polish border and Kaunas, Lithuania) could also be considered.

To increase safety levels within all modes of transport. High priority will be attributed, in particular, to maritime safety, with a view to protecting the marine environment from accidents that threaten sea and coastal ecosystems as well as the socio-economic life of populations involved. Scientific research will support such activities.

- Implementation of the Commission proposal²⁵ on accelerated phasing in of double hull oil tankers²⁶, issued following the Prestige accident²⁷. The Commission's proposal is based on three main elements: (1) a provision that heavy fuel and heavy grades of oil cannot be carried in single hull tankers when visiting EU ports, (2) an acceleration of the calendar for the phasing-out scheme for the various categories of single hull tankers and (3) a broader application of the technical inspection regime (the so-called Condition Assessment Scheme or CAS) applying to that type of vessels. Attention will be paid to other maritime safety requirements stemming from the severe ice conditions in some parts of the Baltic.
- Strengthened dialogue and co-operation with Russia, accession countries bordering the Baltic Sea and third countries, since a significant share of the threat of oil spills, which could affect European shores, originates from the transportation of heavy fuel and heavy grades of oil in sub-standard tankers flying the flag of third countries. Such polluting oils shall only be carried by double hull tankers. This is in line with the suggestions made by the Commission in its Communication mentioned above, the Conclusions of Copenhagen European Summit, the Conclusions of the Transport Council of 5–6 December 2002 and the Resolution of the European Parliament of 19 December 2002²⁸.
- Implementation of concrete initiatives such as the INTERREG project “Northern Maritime Corridor (NMC)”, aimed at establishing a closer partnership between national/regional authorities (including port authorities) and with the business community (manufacturers, shippers, oil companies, etc.) to maximise the regional development effect in the north, the south and along the corridor. The Northern Maritime Corridor is essentially the western extension of the Northern Sea Route as defined and long promoted by the Russian Federation. As with the NMC, the Northern Sea Route contains strong elements of economic development, navigational and environmental safety, in particular as oil tanker traffic from Murmansk increases in the future.

²⁵ I.e. amendment of EC Regulation 417/2002

²⁶ COM (2002) 780 final of 20 December 2002

²⁷ COM (2002) 681 final of 3 December 2002

²⁸ PA5 TA PROV (2002) 0629 On measures to alleviate the effects of the Prestige disaster.

- Carrying out of research projects such as ARCOP (ARctic Operational Platform) that commenced in January 2003 under Finnish co-ordination and concerned with maritime transport of oil in Arctic waters or SAPITS (SAfety of northern Pipelines and associated Transport Systems) currently under consideration for Tacis funding.

1.4. Telecommunications and Information Society

To promote the co-ordinated development of telecommunications, information society networks and services in the Northern Dimension region, including the regulatory and administrative framework. A co-ordinated effort should be made to support Information and Communication Technologies (ICT) development in Northwest Russia, to help avoid the development of a technology and infrastructure gap.

- Continued implementation of the Northern eDimension Action Plan (NeDAP) through EU programmes and public/private funding at national and regional level. In particular, implementation of co-operative activities with a clear focus on the following priority action lines:
 - Infrastructure and faster Internet access;
 - Skills and Internet Usage for business, citizens and government; and
 - Stimulating the use of the Internet.
- Effective implementation of NeDAP activities in key sectors such as: High Speed Research Networks and advanced broadband applications, ICT Security, eSkills, eCommerce, eGovernment eIndicators and eEnvironment, needed to strengthen the Northern region's leading position in the Information Technology (IT) sector. Continued dialogue and networking, involving all relevant actors, will also be necessary in order to ensure an adequate follow-up of NeDAP, which expires in 2004.
- Improved planning by governments in the Northern Dimension region and the EU neighbouring countries for the adoption of the Information Society and promotion of new technologies by Governments, Business and Citizens.
- Promotion of policies in EU neighbouring countries designed to attract investments into the IT market and to encourage the development of a pro-competitive regulatory framework in the sectors of telecommunications and electronic commerce and reduce the East-West digital divide
- Promotion and support to regional co-operation for the inter-operability of networks (including research networks) and services in the Northern Dimension region and the EU neighbouring countries, including e-commerce services and electronic signatures.
- Continued implementation of *Nordunet2*, a Nordic Council of Ministers research program on advanced Internet and Internet applications in the sectors of Research and Development.

Bearing in mind the importance of ICT in helping the Northern Dimension region to overcome the disadvantages caused by long distances and a harsh climate, Northern Dimension partners will make every effort to accelerate the transition of the region to an information society, to ensure better living conditions and access to modern services, including telemedicine and e-learning.

- Further promotion of the use of telemedicine by extending a project covering hospitals in Arkhangelsk and Tromso into other areas of Russia. At present, the project includes building a telemedicine studio in Arkhangelsk, as part of a network of 16 studios in the oblast. Initiative financed by the INTERREG programme, Norway and Russian partners.
- Continued implementation of projects on e-learning such as the Barents Virtual University, the University of the Arctic and the Baltic Sea Virtual Campus, a common systems platform for e-learning and virtual study courses, funded through the INTERREG III B programme.
- Promotion of the eBarents Action Plan to survey the possibilities of access to the Internet in remote areas, facilitate development of broadband networks crossing the borders of the Barents Region and develop a plan for wider dissemination of ICT knowledge.
- Enhanced attention to be paid by all Northern Dimension partners to make sure that plans for developing Telecommunications and Network infrastructure as well as e-business take proper account of the interests of indigenous communities and institutions.

2. HUMAN RESOURCES, EDUCATION, SCIENTIFIC RESEARCH AND PUBLIC HEALTH

2.1. Human Resources, Education and Culture

To promote the creation of a “knowledge-based region” by promoting joint projects, networking and mobility in the fields of education, research, culture and youth and by bringing learning to remote areas through Internet-based tools.

- Continued support to curriculum development, development of teaching methods and material as well as to the improvement of university management through multilateral co-operation projects involving higher education establishments from EU Member States and the Tempus Partner Countries (including the Russian Federation) as well as to the mobility of academic staff in the said countries through the Tempus III programme; continued support to multilateral projects and student mobility in the field of education and vocational training through Community instruments such as Socrates and Leonardo da Vinci which encompass EU Member States, Acceding and Candidate Countries as well as Norway and Iceland. All these programmes will run until 2006
- Continued use of the Nordic Grant Scheme of the Nordic Council of Ministers to develop long-term collaboration projects in the fields of higher education and research, and in the voluntary sector, through the NORDPLUS Neighbour initiative. The focus will be on Nordic languages, culture and society, and environmental technology. Annual funding of €1.3m from 2004-2006 will be

provided by partner countries in the Northern Dimension and the Nordic countries.

- Strengthened co-operation and networking with Russian institutions through the Barents Virtual University²⁹ and the University of the Arctic's multi-lateral structures³⁰.
- Launch and implementation of a NCM Action Plan for Education and Scientific Research co-operation with Estonia, Latvia, Lithuania and Northwest Russia aimed at developing a common Nordic-Baltic region for education and research and to further develop Nordic co-operation with Russian authorities and institutions.
- Strengthened development of curriculum, teaching methods and materials at Kaliningrad State University, offering a model for other Russian institutions, through the EuroFaculty-Kaliningrad Project, funded by Denmark, Germany, Norway and Sweden in the CBSS framework.
- Strengthened support to the Baltic Sea Secretariat for Youth Affairs, a hub for information distribution and co-ordination for all youth issues, including the development of a regional youth identity and the encouragement of youth involvement in civil society/business. Funding provided by Sweden, Finland, German Estonia, Lithuania, Norway and Russia.
- Continued provision of information on opportunities through the Barents Youth Co-operation Office in Murmansk, co-financed by Norway, Sweden, Finland and Russia in the BEAC framework.
- Enhanced mobility for students, teachers, researchers and academic personnel by applying the Swedish experience of the Visby Programme³¹ elsewhere in the Northern Dimension region.
- Promotion of co-operation through the use of e-Learning, Virtual Study facilities and cross-border joint curricula, through the Baltic Sea Virtual Campus, a common systems platform for e-learning and virtual study courses, funded through the INTERREG III B programme.

To promote a dialogue that enables them to develop the region as a dynamic and open cultural area, raising awareness of cultural heritage, including as a promoter for local and regional development.

- In the BEAC framework, preparation of joint actions by national and regional organisations, such as the Barents Regional Council's action plan for multi-lateral co-operation, which includes projects such as the Barents Portal of Cultural Networks and Gateway to Barents, a training centre for project leaders, some of which are funded through INTERREG.

²⁹ <http://www.bvuniversity.org/>.

³⁰ <http://www.uarctic.org/>.

³¹ http://www.si.se/e_visby/2544.cs?dirid=11608.

- Promotion of multilateral co-operation and dialogue on cultural projects around the Baltic Sea through the *Ars Baltica* network³².
- Continued use of the Nordic Council of Ministers Culture Programme for Saami cultural co-operation, for providing grants to young artists, for supporting translation of literature from a Nordic to a Baltic language and vice versa and for supporting seminars on inter-cultural co-operation.
- Strengthened regional co-operation on the basis of the report to be presented by the Baltic Sea Monitoring Group on Heritage Co-operation at the 2003 meeting of Ministers of Culture in St Petersburg, including the establishment of a Baltic Sea Forum, as a platform for effective co-ordination of activities.

2.2. Scientific Research

To improve communication and information exchange among all sectors of the scientific community in Russia (including Kaliningrad) and in the enlarged EU, encouraging at the same time the involvement of young researchers. They will improve the dissemination of information to the scientific community at large in the region and create a mechanism for stimulating co-operation between the many scientific institutes and universities in the North.

- Creation of a *Northern Dimension Research Network for Science and Technology* for the longer-term strengthening and promotion of scientific capacity and co-operation in the north, particularly in view of the enlargement process and the participation of Russia in the 6th EU Framework Programme on Research, Technological Development and Demonstration³³ (RTD).

To strengthen research and technology-development activities, particularly in sectors relating to climate change, environmental protection, sustainable management and utilisation of natural resources, safety and security of energy supplies, maritime safety, social and economic developments in the region.

- Enhanced targeted research within a largely northern European consortium will provide a scientific basis for increasing the safety of ice bound shipping. It is expected that this research will be supported within the thematic research priority 1.6.2 Sustainable Surface Transport, objective 4.11 of the in the 6th EU Framework Programme on Research, Technological Development and Demonstration (RTD) and will provide a major contribution to the establishment of a solid knowledge base for the design and maintenance of ice strengthened vessels operating within northern waters.
- Enhanced support will be provided for the integration of risk based ship design. This will focus on strategies and technologies to improve maritime safety in terms of new ship designs, operational procedures and risk-based regulations. A systematic and all-embracing approach to ship safety will lead to a strategic overview of safety and effective use of critical technologies. Important for the environment and also for the northern shipping industry. The participation of

³² <http://www.ars-baltica.net/>.

³³ More information on the 6th EU Framework Programme on RTD is available at: http://europa.eu.int/comm/research/fp6/index_en.html.

Russia and Baltic countries is possible within the financial rules of 6th EU Framework Programme on Research, Technological Development and Demonstration (RTD).

- Enhanced research activity in the High-North, building inter alia on UK research into the role of the high-latitude ocean in decadal climate variability, the sensitivity of marine eco-systems to environmental change, fluctuations in the mass of sea ice and ice sheets, and the role of boreal forests in the Earth System.
- Strengthened emphasis on the circumpolar Arctic through *International Polar Year (2007)*. Discussions are already underway in the international scientific community to define priorities and collaborative efforts. Activities of interest are related to climate change and its impacts, adaptation measures, indigenous communities, pollution pathways, new technologies, etc. In particular, Russia aims to play a strong and visible role in the IPY and is supported in this aim by the European Commission.
- Development of the knowledge required to establish a more harmonised and effective monitoring regime for illicit oil discharges through the OCEANIDES project (3-year duration) that commenced in December 2002 as a contribution to environmental protection in the entire maritime territories of Germany in the Baltic and North Seas and part of the Finnish maritime territory in the Baltic Sea. Co-ordinated by the Joint Research Centre (JRC) of the European Commission, the project includes German, Finnish, Norwegian and British partners.
- Improved effectiveness of fisheries monitoring in the Baltic through a 3-year JRC project to commence during 2003. Providing support to the enlargement process, customers are the fisheries monitoring authorities of Latvia, Poland, Lithuania as well as Denmark, Finland, Sweden and Germany. The effort will focus on integration of monitoring technologies (remote sensing, JRC software tools and modelling activities relating to cod stocks in the Baltic Sea).
- Strengthened international networking on sustainability research, through the Virtual Research Institute for Sustainable Agriculture and the Baltic 21 Institute for Sustainable Industry.

2.3. Public Health

To address the challenges linked to the fight against major communicable diseases, and particularly tuberculosis and HIV/AIDS. In addition to this, special attention will be paid to health problems in children and young people, addressing also the social and economic roots of such diseases.

- Enhanced dialogue and effective implementation of concrete activities through the Task Force on Communicable Diseases Control established in the CBSS framework, through which 150 projects have been undertaken involving regional organisations in disease surveillance, HIV and tuberculosis control, prevention of antimicrobial resistance, support to primary health care and health in prisons.
- Implementation of the BEAC 2003-2007 programme on health and related social issues, principally funded by participating countries.

- Establishment of the Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Wellbeing and rapid implementation of concrete projects in the region to address the problems related to communicable and lifestyle-related chronic diseases. Building on a joint concerted action at international level, the Partnership will strongly emphasise the necessity of *prevention*, working to re-orient public policies and strategies as well as health and social services. The Partnership will have to integrate some existing co-operation systems and structures, with a view to maximising their overall effectiveness on a regional scale.
- Implementation of region-wide projects covering EU Member States, accessing countries, Iceland and Norway on improving information and knowledge on public health issues, enhance the capability of responding rapidly and in a co-ordinated way to health threats, promote health and prevent disease by addressing the health determinants.
- Enhanced exchange of information among all partners of the region on the promotion of healthier lifestyles, the role of education and training on health of children/young people. Development of high quality statistics comparable between countries through the NCM committees on health and social statistics.
- Implementation of some 400 projects between 2004-2006 through the NCM Action Plan for Children and Youth in the 3 Baltic Countries and Russia, to improve the health of children in Russia, particularly street/prison children. Funding provided by central and local authorities and partner NGOs.
- Strengthened co-operation between the 5 Nordic countries, Estonia, Latvia, Lithuania and North West Russia in the framework of a Partnership and Action Plan on combating use of narcotic drugs, funded by the Nordic Council of Ministers.

To enhance and extend international cooperation on public health issues beyond communicable diseases as such, in order to address also the social determinants of health problems, the impact of the environment on citizens' health and the structural reform of health services across the region.

- Promotion of the establishment of a Northern Dimension partnership in Public Health and Social wellbeing to support concerted and wide-ranging joint actions to overcome the serious health and social problems in the area. The partnership could reinforce wide collaboration of countries, organisations, financial institutions, business and industry, communities and civil society. It should be based on long-term sustained commitments by equal partners, with initial impetus coming from the Northern Dimension partner countries themselves.
- Through the 6th EU Framework Programme on RTD and national research programmes, promotion of research on the relationship between the environment, pollution and health, notably by monitoring human exposure to mercury, persistent organic pollutants and other chemicals.

3. ENVIRONMENT, NUCLEAR SAFETY AND NATURAL RESOURCES

3.1. Environment

To strengthen the EU-Russia dialogue on environmental issues in the framework of the Partnership and Co-operation Agreement, and work for the full respect of international conventions on environment.

- Enhanced co-operation of all partners to ensure convergence of environmental legislation, standards and norms throughout the region, including Environmental Impact Assessment.
- Improved enforcement of laws, environmental monitoring and capacity building of environmental administration at regional level in Northwest Russia.
- Enhanced commitment of all partners for the implementation of the HELCOM³⁴ Copenhagen Declaration on maritime safety and reduced pollution and the rapid ratification of the Kyoto Protocol, UN/ECE Espoo, Aarhus and Stockholm Conventions. Cooperation on Kyoto Protocol implementation, in particular via Joint Implementation projects and via the EU initiative on the Global Monitoring for Environment and Security (GMES)³⁵, identified as a joint EU-Russia field of cooperation in the space sector³⁶.

To monitor and tackle pollutants throughout the region, principally chemicals, POPs, heavy metals, toxic and urban waste, in order to reduce their impact on the Barents and Baltic Seas, on inland waters and on the Arctic. Particular attention will also be paid to the problem of air pollution and to the promotion of cleaner production systems.

- Enforcement or development of national legislation ensuring convergence with European regulations or directives on (inter alia) chemicals, toxic and urban waste, water and sea pollution, safety of oil transport by sea.
- Enhanced attention to the monitoring of pollutants in the region, on the basis of reports and researches carried out by the European Environment Agency, the Arctic Council, HELCOM and Baltic 21³⁷. Of particular relevance in this framework:
 - AMAP³⁸ monitoring of persistent organic pollutants in the Arctic, studying their effect on Arctic species and integrate information on the effects on health.
 - PAME³⁹ Working Group strategic plan to be developed over next 2 years, led by Iceland and Canada.

³⁴ The Helsinki Commission, or HELCOM, works to protect the marine environment of the Baltic Sea from all sources of pollution through intergovernmental co-operation between Denmark, Estonia, the European Community, Finland, Germany, Latvia, Lithuania, Poland, Russia and Sweden. HELCOM is the governing body of the "Convention on the Protection of the Marine Environment of the Baltic Sea Area" - more usually known as the 1992 Helsinki Convention, entered into force on 17 January 2000. More information available at: <http://www.helcom.fi/>.

³⁵ COM(2001)609 final

³⁶ A joint statement was signed in 2001 between the European Commission, the European Space Agency and the Russian Aviation and Space Agency under the EU-Russia Partnership and Co-operation Agreement (PCA).

³⁷ More information on Baltic 21, the CBSS initiative aimed at developing and implementing a regional Agenda 21 in the Baltic Sea Region is available at: <http://www.ee/baltic21/>.

³⁸ Arctic Monitoring and Assessment Programme, a working group of the Arctic Council (<http://www.amap.no/>).

- Update of the NEFCO/AMAP report on priority environmental hot spot in the Russian part of the Barents region, to be presented by NEFCO in August 2003.
- Continued implementation of projects financed in the framework of EU programmes such as Tacis, LIFE and INTERREG. Among others:
 - Tacis €24 M contribution to the construction of a South West Wastewater Treatment Plant in St Petersburg. Support to similar activities in Kaliningrad.
 - Improve Water Quality Management in coastal zones through INTERREG project due for completion by 2005.
 - Integrate coastal zone development through “BaltCoast” INTERREG project, due for completion in 2005.
- Implementation of the Baltic Sea Joint Comprehensive Environmental Action Programme (JCP), aimed at reducing pollution in the Baltic Sea catchment area in order to restore the ecological balance of the Baltic Sea. Participants: HELCOM Contracting Parties, other countries in the catchment area, NGOs and IFIs. Individual Hot Spot owners in co-operation with local, regional, national programmes and international donors and financing institutions finance the activities encompassed by the programme.
- Implementation of projects in the framework of the 2001-2004 Nordic Environmental Action Plan of the Nordic Council of Ministers Projects, including inter alia:
 - Nordic-Baltic co-operation on chemicals: EU Accession Support Workshop Programme on actual Chemicals Control Issues, in the framework of the Baltic countries Regional Projects on Chemicals Control (BACCON).
 - Air Quality Assessment in the Baltic Countries, as a Consequence of Local Pollution and Long Range Transport – a Co-operation between Nordic and Baltic Countries within the Framework of EMEP’s 20 Years Assessment⁴⁰.
- Implementation of the Arctic Council Action Plan to Eliminate Pollution in the Arctic⁴¹, established by the Arctic States, entailing several projects including on cleaner production, and control/elimination of PCBs, obsolete pesticides and dioxins.

To make full use of multilateral funding mechanisms, such as the Northern Dimension Environmental Partnership and the Nordic Environmental Development Fund.

- Continued effective implementation of the projects included in the “Environmental Window” of the Northern Dimension Environmental Partnership Support Fund. Strengthened dialogue and co-operation among the International

³⁹ Protection of the Arctic Marine Environment, a working group of the Arctic Council (<http://www.pame.is/>).

⁴⁰ EMEP: Co-operative Programme for Monitoring and Evaluation of the Long-Range Transboundary Air Pollutants in Europe

⁴¹ More information on the *Arctic Council Action Plan To Eliminate Pollution of the Arctic* (ACAP) is available at: <http://www.arctic-council.org/activities.html#acap>.

Financial Institutions operating in the region, and especially NIB, EBRD, EIB and NEFCO.

- Implementation of environmental projects in the framework of the Nordic Environmental Development Fund (NMF) established by the Nordic Council of Ministers in 1995 and managed by NEFCO. The fund has a total capital of approximately € 40 million. The annual contribution to the fund amounts to around € 5 million. The fund is intended to complement and supplement other financing organisations, particularly IFIs and bilateral sources. Local participation in the financing is required.

3.2. Nuclear Safety

To implement the projects included in the Nuclear Window of the Northern Dimension Environmental Partnership Support Fund without delay, following the signature of the agreement establishing a Multilateral Nuclear Environmental Programme in the Russian Federation (MNEPR). Priority will be given to the management of spent nuclear fuel and nuclear waste, decommissioning of nuclear facilities and nuclear powered submarines.

- Conclusion and implementation of the MNEPR agreement, which provides for the necessary legal framework for carrying out multilateral and bilateral nuclear-related projects in the Russian Federation.
- Effective and rapid implementation of the first projects encompassed by the Nuclear Window of the Northern Dimension Environmental Partnership Support Fund, including⁴²:
 - Infrastructure at Andreeva Bay;
 - Spent nuclear fuel management at Andreeva Bay;
 - Building 5 at Andreeva Bay;
 - Radioactive waste management at Andreeva Bay;
 - The Lapse;
 - Interim storage facility for spent nuclear fuel;
 - Interim storage facility for radioactive waste;
 - Repository for short and intermediate level short-lived radioactive waste (at Novaya Zemlya);
- Continued implementation of bilateral (mainly Norwegian-Russian) projects to support the dismantling of Russian submarines and infrastructure development for clean up at Andreeva Bay.

⁴² More information on the Northern Dimension Environmental Partnership, including details on the projects mentioned in the text is available at:
http://europa.eu.int/comm/external_relations/north_dim/ndep/infomemo.pdf.

- Continued implementation of the programme for the decommissioning of the Ignalina (Lithuania) nuclear power plant.

To strengthen monitoring and the protection of environment from radiation through increased co-operation, including improved co-ordination of national plans for dealing with nuclear safety incidents in the region.

- Strengthened networking and exchange of information between the members of the CBSS on radiation monitoring data, on the basis of the Agreement signed at the CBSS Ministerial meeting held in Hamburg on 7 June 2001. Continued implementation of such agreement through the CBSS Working Group on Nuclear and Radiation Safety, including common communication exercises with the CBSS countries and CEC as participants.
- Strengthened national emergency plans, with priority given to preparedness of coherent and integrated international actions within the region and increased civilian co-operation with Russia to improve safety and safeguarding of nuclear installations and waste sites.
- Enhanced role of the Arctic Monitoring and Assessment Programme of the Arctic Council in monitoring the radiation levels in the Arctic region and providing scientific advice to decision-makers on the initiatives to be taken to combat effectively these problems.

3.3. Natural Resources

To help ensure that Nordic and Arctic eco-systems and their bio-diversity shall remain viable, vigorous and able to sustain human socio-economic needs, and to encourage the responsible and sustainable utilisation of forests and fish stocks, with the active participation of local actors, communities, SMEs and indigenous peoples in the decision-making process.

- Implementation of projects within the framework of the Nordic Environment Programme for Agriculture and Forestry of the Nordic Council of Ministers, including:
 - Methanoxidation as integrated environment indicator;
 - Status for environmental regulations of Agriculture in the Baltic Sea Region;
 - Traditional Rural Biotopes and Landscapes- Management in the Nordic and Baltic Countries.
- Implementation of projects in the Nordic Forest Research Co-operation Committee (SNS) of the Nordic Council of Ministers. Such activities include, among others:
 - Technology and the Nordic Forest Sector (a pilot study for 2003);
 - Nordic IUFRO thinning experiments in Norway spruce (2003-2005);
 - The potential of Larch wood for exterior use (2003-2005);

- Structural timber quality in Norway spruce: Genetic variation and rapid measurement technique (2003-2005).
- Ensured follow up on the EU initiative on Forest Law Enforcement, Governance and Trade (FLEGT) in the Northern Dimension area.
- Continued development of the NOVA-BOVA University, a Nordic Council of Ministers platform for Nordic co-operation and for exploring new ways to forge a networking university without boundaries) NOVA University - The Nordic forestry, Veterinary and Agricultural University - is a platform for efficient and innovative Nordic co-operation, exploring new ways to forge a networking university without boundaries. The BOVA University includes NOVA and the Baltic countries. The aims of BOVA is the same as for NOVA. The BOVA secretariat is placed in Lithuania.
- Enhanced promotion of the role of regional/local administrations, SMEs, NGOs and organisations of indigenous peoples in the conservation and sustainable use of natural resources.

4. CROSS-BORDER CO-OPERATION

To implement cross-border co-operation initiatives principally on priority themes such as economic and social development, environmental protection, transport and telecommunication, border crossings and border management, public health, and cultural exchanges.

- Enhanced co-operation in the framework of the present INTERREG III programmes on the Northern Dimension Area, including the participation of the Russian partners.
- Support provided to the new INTERREG programmes to be set up in the area after 2004, especially those covering the new external border of the EU. Use as an example the existing well functioning structures on the external border. These INTERREG programmes more fully into the implementation of the Northern Dimension as well on the policy level as on the project level.
- Continued EU financial support for border crossings on the external borders of the EU on the Northern Dimension area with a view of facilitating legal movements of goods and people and prevention of illegal migration and smuggling.
- Continued efforts to develop within these programmes joint projects with a genuine cross border or regional character, such as:
 - "The Gulf of Finland Growth Triangle" introduces a new concept of regional and economic co-operation. The aim of the concept is to promote public-private co-operation, trade and economic development between Southern Finland, Estonia and the St. Petersburg Area, i.e. across current and future external EU borders.
 - "Baltic +": Southern Baltic Sea with participation of regions from Sweden, Germany, Poland (duration until 2005).

- “Via Baltica Nordica Development Zone”: Northern & Eastern Baltic Sea involving regions from Finland, Sweden, Estonia, Latvia, Lithuania, Poland and the Kaliningrad Oblast (duration until 2005).
- “SEAGULL DevERB”: South-Eastern Baltic Sea, a project related to Euroregion Baltic: local and regional authorities from Sweden, Denmark, Latvia, Lithuania, Poland, and Kaliningrad (duration until 2005).
- “Baltic Palette II”: Central & Eastern Baltic Sea with regions from Sweden, Finland, Estonia, Latvia, as well as the Leningrad Oblast and St Petersburg (duration until 2004).
- South Baltic Arc”: Southern Baltic Sea coast participation of regions from Germany, Poland, Lithuania, Latvia and the Kaliningrad Oblast (duration until 2004).
- “STRING II”: South-Western Baltic Sea involving regions from Germany, Denmark, Sweden (duration until 2004).
- “Metropolitan Areas (MA+)”: Strengthening competitiveness of metropolitan areas including regions and municipalities from Germany, Sweden, Norway, Finland, Denmark, Lithuania, Poland as well as St. Petersburg and the Leningrad Oblast (duration until 2005).
- “Rural Development Connection”: Stimulate development in rural areas with the participation of regions and municipalities from Germany, Sweden, Denmark, Estonia, Latvia and Lithuania (duration until 2005).
- “The PIPE project”: Attracting and involving youth for development in rural areas with regions from Norway, Sweden, Finland, Estonia, Latvia and Lithuania plus the region of Murmansk (duration until 2004).
- BALTCOAST especially its part (subproject) “The Vistula Lagoon / Baltijsk Spit -common vision and ways of harmonisation different demands”. The Project aims at demonstrating practical ways how to simultaneously promote development and protection. The Project is led by Ministry of Labour and Construction of Mecklenburg-Vorpommern (Germany) and covers the coastal, as well as offshore, areas all over the Baltic Sea (especially in Denmark, Germany, Finland, Poland, Sweden, Latvia, and Estonia).

To strengthen co-ordination among funding programmes operated by the European Union and by other sources, including international financial institutions and the Nordic Council of Ministers. The Russian Federation shall be involved in the co-financing of activities as much as possible. The European Commission will make every effort to improve the co-ordination of EU programmes, and particularly Tacis and INTERREG.

- Strengthened co-ordination between national, international and EU financing of cross border and regional activities on the Northern Dimension Area.
- Continued efforts for the further consolidation of co-ordination between relevant EU instruments which promote cross border and regional co-operation on the Northern Dimension area including the possibility of creating a new

Neighbourhood Instrument which builds on the positive experiences of promoting cross-border co-operation within the Phare, Tacis and INTERREG programmes.

To further stimulate the close involvement of local actors, communities and administrations in the whole process in order to strengthen subsidiarity and local ownership of projects. Better results will be achieved by building on existing examples of tri-partite co-operation and by using the expertise of regional and sub-regional bodies such as the Baltic Sea States Sub-regional Co-operation, the Union of Baltic Cities, the Barents Regional Council.

- Continued co-operation in the framework of the regional and sub-regional bodies to develop the local and regional administration in the neighbouring Northwest regions of Russia. In this context the possibilities offered by the Institution Building Partnership Programme (IBBP), which is funded under the Tacis Programme and aims at encouraging the submission of projects proposals by NGOs, Non Profit Organisations and local/regional authorities should be fully exploited as well as the different twinning programmes. The new INTERREG programme “Interact” could play a key role in this.

To address the key challenges faced by the Kaliningrad region in its future development as an exclave surrounded by the European Union. The EU, the Russian Federation and other partners will work on the implementation of cross-border projects dealing with economic and social development, environmental issues, health issues, the fight against organised crime as well as adequate infrastructure on the border crossings and efficient border management.

- Development and effective implementation of the trilateral Poland-Lithuania-Russia INTERREG III A programme on the Kaliningrad region to be set up in 2004 in order to ensure the full commitment of the Kaliningrad regional and local authorities to this programme.
- Cross border co-operation on this area to be promoted inter alia through:
 - A joint regional development plan for the whole area on the basis of the INTERREG III A programme.
 - Enhanced co-operation in the framework of the Lithuanian- Russian “Nida” initiative and the trilateral (Lithuania, Russia, Poland) INTERREG programme.
 - Provision of adequate Tacis funding to the projects related to this trilateral INTERREG programme through the Special Package for Kaliningrad.
 - Continued financial support for the border crossings between Kaliningrad and Poland and Lithuania.

5. JUSTICE AND HOME AFFAIRS

5.1. Prevention and fight against organised crime

To improve the co-ordination among national administrations and police forces in order to optimise the use of resources, develop concrete operational measures between the EU and Russia, and increase the effectiveness of law enforcement co-operation.

- Rapid and effective implementation of EU-Russia Action Plan against organised crime. Use of the Community Programme AGIS⁴³ to help legal practitioners, law enforcement officials and representatives of victim assistance services from the EU Member States and accession countries to set-up Europe-wide networks, exchange information and best practices in the field of cooperation in criminal matters.
- Implementation of the Tacis 1 M€ project on organised crime in Kaliningrad, which will promote multi-disciplinary cooperation in the region.
- Strengthened co-operation between the Council of the Baltic Sea States Task Force on Organised Crime in the Baltic Sea and other multilateral fora, in order to avoid duplication and improve the overall effectiveness of the actions in the region.
- Continued dialogue and networking between Nordic Council and Baltic States in the framework of Nordic-Baltic Co-operation, focusing in particular on legislation shaping, co-operation between the supreme courts and training in this area, fight against trans-national organised crime (including fight against terrorism and cyber crime, bio terrorism and money laundering), co-operation between prisons (NORD-BALT follow-up) and trafficking in human beings. The ministers will meet regularly. A Nordic-Baltic Contact group with representatives from the Ministries of Justice plans and co-ordinates the 5+3 meetings and are responsible for the various implementation of actions decided by the ministers. Such actions involve seminars, conferences and networks. The Nordic Council of Ministers has also financed a co-operation between prison administrations in northern Norway, Sweden, Finland and Russia.
- Continued support for police forces in the Baltic States, Kaliningrad and St Petersburg (e.g. through training, transfer of knowledge, combat of organised crime and trafficking) from the Ministries of the Interior of Schleswig-Holstein and Mecklenburg-Vorpommern.
- Continued co-operation between the penitentiary authorities in Archangelsk and Schleswig-Holstein on e.g. modernising the penitentiary, training of personnel, transfer of knowledge and expertise, material support.

To address as a priority trafficking in human beings and drugs and tackle crime targeting children and women.

- Exploration of the possibilities offered by the Community Programme Daphne⁴⁴ to implement activities in the field of the fight against violence on women.
- Implementation of the 1 M€ Tacis Trafficking in Women project in Russia.
- Prioritisation of co-operative work on reducing the risk to children's safety from emerging technologies, on the basis, inter alia, of the proposals elaborated by the

⁴³ More information on the EU AGIS Programme is available at:
http://europa.eu.int/comm/justice_home/funding/agis/funding_agis_en.htm.

⁴⁴ More information on the EU Daphne Programme is available at:
http://europa.eu.int/comm/justice_home/funding/daphne/funding_daphne_en.htm.

Council of the Baltic Sea States Working Group for Co-operation on Children at Risk.

- Implementation of anti-trafficking public and media campaign in Murmansk oblast, including seminars and training, through SIDA⁴⁵ funding.
- Strengthened dialogue and development of appropriate measures in the context of the Nord-Baltic Co-operation between Nordic Council and Baltic countries.
- Implementation of Nordic-Baltic Contact group seminars, conferences and networks. The Nordic Council of Ministers has also financed co-operation between prison administrations in northern Norway, Sweden, Finland and Russia.
- Delivery of co-operation programme against prostitution and trafficking in women, under the Swedish chairmanship of the Nordic Council of Ministers, planned for 2003-2004. A survey of the situation concerning prostitution and trafficking in women and of existing initiatives in the Region will be followed by projects aimed at strengthening the situation of victims and potential victims and at discouraging the demand for sexual services from women and children.

5.2. Integrated border management

To combat illegal immigration and other cross-border crime through improved and integrated border management.

- Strengthened regional co-operation on issues such as the return of illegal migrants between the participating countries, implementation of the migration and asylum policy, detention of illegal migrants, first contact standards for asylum seekers, issues related to the implementation of an EU-Russia readmission agreement when signed.
- Implementation of Polish modernisation of its border crossings in 2003-2005, with a view to prevention of illegal migration and smuggling of goods, as well as shortened waiting times. Along border with Kaliningrad, Poland to start construction of Grzechotki-Mamonovo II border crossing and modernisation of Gołdap-Gusev crossing.
- Implementation of the Tacis projects on modernisation of the border crossing points in Kibarti - Chernyshevsky (8 M€) and Bezledy - Bagrationovsk (3 M€).
- Implementation of bilateral pilot projects aimed at reducing number of authorities directly present at the border, launched in the Barents Region, jointly financed on a cost-sharing basis by participating states, in the Barents Euro-Arctic Council framework.
- Implementation of proposal for Polish Border Guards to invite Russian partners to study experience of German-Polish border and consider the possibility of using parts of this experience at their border.

⁴⁵ Swedish International Development Agency

- Promotion of the measures exemplified by the trilateral border management co-operation structures between Finland, Estonia and Russia and between Finland, Norway and Russia.

5.3. Civil Protection

To improve and encourage the convergence of safety procedures, promoting at the same time civil protection, good governance and direct public participation in project planning.

- Continued effective implementation of the EUROBALTIC Programme (INTERREG IIIB) for Civil Protection, aimed at improving the regional capacity to protect human life, the environment and cultural heritage.
- Implementation of Barents Euro-Arctic Council-promoted Barents Rescue 2001 follow-up project to prevent and limit consequences of accidents in the Barents Region, to clarify and simplify applicable legal/administrative frameworks, to develop a map of present emergency and rescue resources in the Region and establish a list of regional contact points, to compile clear and simple instruction manuals in all relevant languages for request/provision of rescue assistance and to develop and deepen contacts between actors with emergency and rescue responsibilities. Project to last from January 2003-December 2005. Total budget €689,636, funded from INTERREG III A programme Kolarctic with co-financing from Finland, Norway, Russia, and Sweden (€589,636). Additionally, €100,000 applied for from INTERREG III B programme Baltic Sea Region within the Barents Regional Council's umbrella project "Barents 2010".
- In the EUROBALTIC framework, enhanced co-operation among emergency and rescue services to improve regional capacity to prevent and respond to natural and man-made disasters, support for institution and human capacity building and promotion of the transfer of expertise on information technology and decision-making support systems.
- Active support for joint projects in the frame of the existing bilateral co-operation agreement between Kaliningrad and the Schleswig-Holstein State Parliament (Landtag), including seminars and traineeships for civil servants and parliamentarians on e.g. legislation, political, public or civil society.

ANNEX 2

List of abbreviations

AC	Arctic Council
AGIS	Community Framework Programme for the co-operation in criminal matters and the fight against crime
AMAP	Arctic Monitoring and Assessment Programme
BAC	Business Advisory Council
BALTREL	Baltic Ring Electricity Co-operation Committee
BASREC	Baltic Sea Region Energy Co-operation
BCCA	Baltic Sea Chambers of Commerce Association
BEAC	Barents Euro-Arctic Council
BEATA	Barents Euro-Arctic Transport Area
BSCC	Baltic Sea Customs Conference
BSR-BCCC	Baltic Sea Region Border Control Conference
CBSS	Council of the Baltic Sea States
CEES	EU/Russia Common European Economic Space initiative
Daphne	Community Programme to combat violence against children, young people and women
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development
EIB	European Investment Bank
EMEP	Co-operative Programme for Monitoring and Evaluation of the Long-Range Transboundary Air Pollutants in Europe
EU	European Union
FLEGT	Forest Law Enforcement, Governance and Trade
FP	Framework Programme
HELCOM	Helsinki Commission
IBBP	Institution Building Partnership Programme
ICT	Information and Communication Technology
IFIs	International Financial Institutions

INTERREG	Community programme aiming to stimulate inter-regional cooperation within the EU
IPY	International Polar Year
IT	Information Technology
JHA	Justice and Home Affairs
JRC	Joint Research Centre
LIFE	EU Financial Instrument for the Environment
MNEPR	Multilateral Nuclear Environmental Programme in the Russian Federation
NCM	Nordic Council of Ministers
ND	Northern Dimension
NDEP	Northern Dimension Environmental Partnership
NDF	Northern Development Fund
NeDAP	Northern eDimension Action Plan
NEFCO	Nordic Environment Finance Corporation
NGOs	Non-Governmental Organisations
NIB	Nordic Investment Bank
NMC	Northern Maritime Corridor
NMF	Nordic Environmental Development Fund
Nopef	Nordic Project Fund
PAME	Protection of the Arctic Marine Environment Programme
PCA	Partnership and Cooperation Agreement
Phare	Community assistance programme for the Central European candidate countries
POPs	Persistent Organic Pollutants
RTD	Research, Technological Development and Demonstration
SIDA	Swedish International Development Agency
SMEs	Small and Medium-Sized Enterprises
SNS	Nordic Forest Research Co-operation Committee

Tacis	Community Technical Assistance programme for the Commonwealth of Independent States
TEN-E	Trans-European Energy Network
TEN-T	Trans-European Transport Network
UN/ECE	United Nations Economic Commission for Europe
WTO	World Trade Organisation